

MENTOR

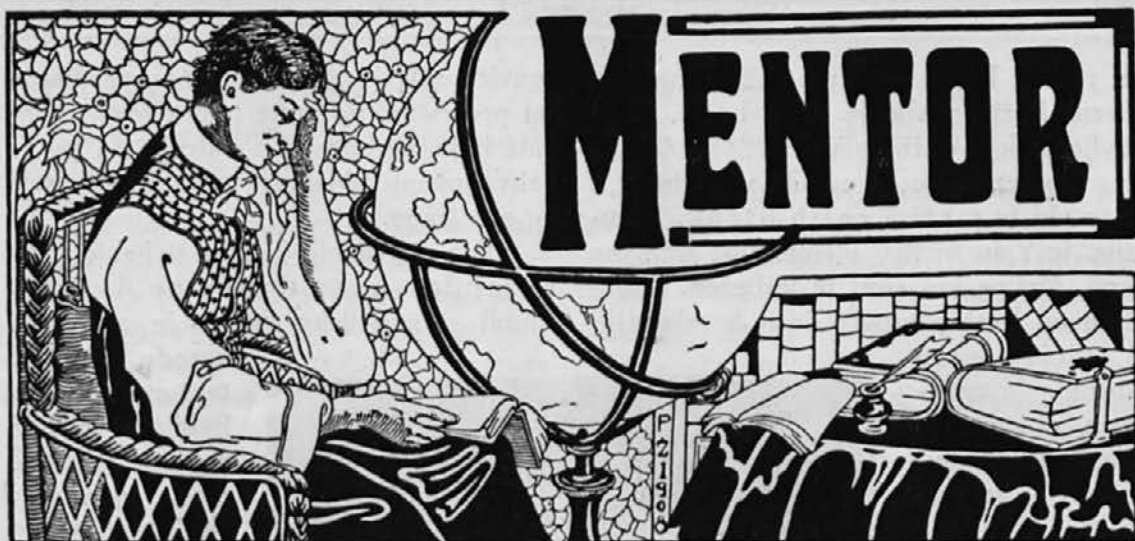
LIST ZA SREDNJEŠOL-
SKO DIJASTVO. URE
JUJE DR. ANT. BREZNIK
LETNIK VI. ZA L. 19¹³/₁₄

ST: 11-12.

VSEBINA:

Ob tvojem grobu. (Dr. J. Samsa)	193
Anton Medvedu. (F. S. Finžgar)	195
Homerjeva Iliada. (Prof. Fr. Omerza) (I. spev)	200
Pri Kacapih ali starovercih. (Dr. Leopold Lénard)	211
Misel. (Pesem.) (Jos. Lovrenčič)	219
Drugu. (Pesem.) (Fr. Žalko)	219
† Sv. oče papež Pij X. (Prof. dr. J. Demšar)	221
Molitev. (Pesem.) (Bogumil Gorenjko)	222
Parabola. (Pesem.) (Bogumil Gorenjko)	222
Sonet. (Pesem.) (Bogumil Gorenjko)	222
Dosleden Darwinovec. (Prof. F. Pengov)	223
Droblj	225—228

Izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne v mesecu in stane za dijake 2 K, za druge naročnike 4 K na leto.

LETNIK VI.

AVGUST-SEPTEMBER 1914.

ZVEZ. 11-12.

OB TVOJEM GROBU.

DR. J. SAMSA.

Manom † prestolonaslednika nadvojvoda Frana Ferdinanda.

Pozdravljen — na zadnji poti!
Pozdravljen — princ po krvi
in po duhu!

Pozdravljen — veliki človek
in veliki Avstrijec!

Črn trenotek je švignil mimo
naših oči; črn voz Te je odpeljal
po naši zemlji, ki si jo ljubil, ker
je bila Tvoja domovina; oči mili-
jonov hite za Tvojim črnim vo-
zom, ker si jih ljubil kot brate.
Stali smo ob Tvojem črnem vozu,
ki je zletel mimo nas kot misel,
a spomin na Te ostane pri nas
živ in jasen in cvetoč in večno
mlad, ostane pri nas in pri naših
zanamcih, ostane toliko časa, do-
kler se bo blagoslavljal življenje,
ki je bilo vredno življenja.

Tvoje življenje je bilo vredno
življenja. Bilo je zlata posoda,

polna kristalov in biserov. Nekje
raste čudovita rastlina, agava, ki
vzcvete v petdesetih ali sto letih.
Samo enkrat cvete in umrje. Vse
njeno žitje in bitje pa služi člo-
veku, korenine, deblo, listi . . .
Agava je bilo Tvoje življenje.

Zato Te pozdravljamo — s svo-
jimi vzdih.

Zato Te blagoslavljam — s
svojimi solzami.

Živel si življenje ljubezni.
Ljubezen!

Beseda poguma in dejanja, be-
seda veselja in trpljenja, beseda
življenja, beseda večnosti!

Vsi jo iščejo, a kdo jo najde,
pravo in resnično in neomadeže-
vano in lepo in čisto? V večnosti
je doma, imenuje se — Bog. »Bog
je ljubezen.« Ljubezen, odkrito-
srčna in nesebična, izvira od Boga

in vodi k Bogu. — Živel si življenje ljubezni božje, življenje volje božje, ki je življenje katoliške vere.

Ljubezen Te je edinila v življenju z Njo, ki je mati Tvojih otrok. Združila je Vaju enaka plemenitost srca, ne krvi. Močna kot smrt je ljubezen. Zade tega od smrtne krogle Te je hotela rešiti s svojo lastno smrtjo. V smrt-nem objemu je Vaju združila ljubezen — za večnost.

Ljubezen Te je v življenju vezala s Tvojimi dobrimi otroki. Zločinska roka je pretrgala to vez, Tvoje srce je izkrvavelo, srca Tvojih otrok krvave; take rane celi samo On, ki je Ljubezen.

Tvoje življenje je bilo življenje ljubezni do — umetnosti. Cerkevna umetnost je bila predmet Tvoje ljubezni. Razjedala Te je gorečnost za lepoto hiše božje. Čuval in negoval si spomenike nekdanje

umetnosti in vernosti kot zenico svojega očesa, hranil in branil si jih kot dragoceno dediščino očetov. Božica Umetnost žaluje danes ob Tvojem grobu za nena-domestljivim dobrotnikom in zaščitnikom.

Tvoje življenje je bilo življenje ljubezni do — pravičnosti. Sam pravičen si zahteval pravičnosti do posamičnikov in do narodov. »Vsem narodom

pravičnost!« je bila Tvoja beseda, ker si bil prepričan, da more le pravičnost končati boje narodov v Avstriji. Za to Te zahvaljujemo slovanski narodi v Avstriji — s solzami.

Tvoje življenje je bilo življenje ljubezni do — naše domovine Avstrije. Ljubil si avstrijske dežele in avstrijske

narode, ljubil si te gore in doline, ljubil te vode in gozdove, ljubil mesta in vasi v širni Avstriji, ljubil cerkve in kapelice v naši domovini; ljubil si naše slovenske kraje, ker si jih vedno bolj spoznaval. Ljubil si svojo domovino in ji neutrudljivo služil. Ta služba je zahtevala od Tebe glavo, niti trenotek nisi pomišljal, položil si jo na žrtvenik domovini; umrl si v službi svoje domovine. Močna kot smrt je ljubezen.

In sedaj počivaš v domovini, kateri si se žrtvoval do smrti. Kot

zvest vojak si vztrajal na svoji postojanki, dokler Te ni iz boja tega življenja odpoklical Kralj kraljev. Pokorščina je prva dolžnost vojaka; uboga in ne vpraša: »Zakaj?«

Nedoumljivi so načrti Poglavarja vojnih trum. Kdo jih bo presojal?

Počivaj in Tvoj spomin bodi blagoslovljen!

† PRESTOLONASLEDNIK FRANC FERDINAND
V KROGU SVOJE DRUŽINE.

ANTONU MEDVEDU

ob slavnosti za njegov spomenik govoril 14. junija 1914 v Kamniku F. S. FINŽGAR.

Slavna gospoda!

Odkritosrčno povem, da nisem mislil še kdaj govoriti takole ob slovesni uri pokojnemu pesniku Medvedu. Sodil sem, da se bo za take prilike dobilo govornikov dovolj, tem bolj, ko ni treba za Medveda fraze, ampak je mož, ki je tehtne besede vreden.

Toda — spet se je zgodilo, da stojim pred vami in mi je naloga, da bi govoril slavnostni govor. Ali danes ne bo to slavnostni govor — marveč prav zato, ker moram govoriti zopet — bo danes moj govor — le govor — ob slavnosti. Vem, da je cenjeni odbor, ki je priredil to slavlje, potrkal tudi na druga vrata, za katerimi bi se bil utegnil dobiti prav za to priliko bolj primeren slavnostni govornik, pa tudi vem, da se mu ta vrata niso odprla. Bodi torej — govorim danes že petič v spomin pesniku Antonu — in zato sem se namenil, da to pot ne bom posegal podrobno v njegovo življenje, analiziral njegovih pesmi, temveč se bom danes doteknil splošno pesnika pot takega in izkušal obrazložiti nekaj dejstev, ki so, žal, mnogim nejasna, s tem, da bom govoril o pesniškem poklicu in njegovih posledicah. Pripomniti pa moram posebej, da vse to ne velja za marsikatero pesnikovače, ki za različne prilike nabere verzov in rim brez števila ter to ploho dežujejo potem ob raznih prilikah in neprilikah, ob čemer je velika sreča ta, da jih malokdo posluša in če jih, da jih vsaj takoj pozabi. Kot uvod vam zato razodenem zgodbo, ki sem jo doživel pretekli teden:

Ko sem se vračal v ranem jutru s službenega pota, sem zagledal sredi vasi mladega, čedno oblečenega fanta, ki je vinjen, zibajoč se po cesti pel pesem. Prišedši domov, sem ga srečal na pragu, kjer se je uprav vračal iz župnišča z navadnim darom za takega popotnika. Ko me je zagledal, me je nagovoril in prosil večjega daru.

Pravim mu: Prijatelj! Sedaj sem šel skozi polje — in sem gledal, kako se vse giblje, kako se bliska kosa, kako se sveti kakor veseli mak rdeča jopica plevice, kako pojo motike, kako vse trpi in vleče. Ti pa — tak mladenič — že v ranem jutru vinjen poješ in — potem prosjačiš. Ali ni to žalostno? — Fant me je pogledal — in šel. Za četrte ure se vrne in pride k meni v sobo.

»Gospod,« je rekel, »sram me je, zato sem prišel.« Jaz sem se začudil in takoj vedel, da to ni navaden vagabund — zakaj ta bi me bil oklel za rahlo besedo in bi

SICILIJANSKI IZLET.

se ne bil več vrnil —. Začela sva govoriti. Iz popotnika se je pred menoj pojavil — pesnik, po poklicu krojaški pomočnik, po srcu pa globoko čuteč fant, ki je nosil s seboj polno knjigo verzov in pesmi. Za kruh ni imel desetice, za knjigo je imel krono. Odmolil je pred menoj svoj konfiteor, ki se je takole glasil: Da, postlali so mi gladko cesto, ponudili so mi rož, pa jih nisem maral, ker nisem hotel tako živeti, kakor so zahtevali oni. Sedaj sem vagabund, eno samo bogastvo pa imam — in to so moji cilji. In tedaj se je trudno nasmehnil: »Kaj ne, pravega norca imate pred seboj?«

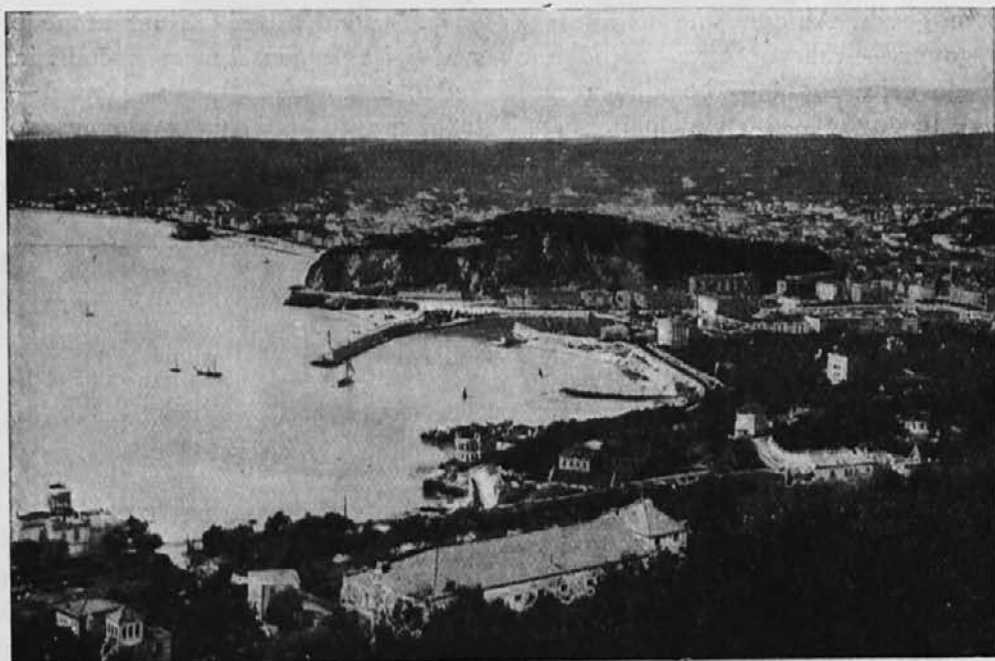
Zakaj sem vam povedal to zgodbo? Zato — in samo zato, ker kričé dokazuje, da pesnik ni človek vsakdanje vrste — in ta fant je pesnik, verujte mi — in da vseh »gnocalov in glupcev«, govorim z Medve-

dom, pomilovalno pogledovanje na pesnike ne utaji te resnice. Medved je vsem tem pikro povedal:

»Le še naprej se me ogibajte,
ne mislite, da sem zato užaljen.
Le še naprej me z usti šibajte —
nekoč spoznate —
da nisem, kakor sičete, pripaljen. I.158.

S tem bi vam bil postavil samo nekako splošno trditev o tem, da je pesnik, pravi pesnik resnično mož, ki stoji izven vrste vsakdanjega, pustega in plitvega

življenja. Pusto in plitvo življenje zato, ker ga oni, ki ga žive, ne občutijo in ne umevajo. Sedaj bom pa izkušal to trditev tudi dokazati. Za dokaz sem si izbral Prešernovo pesem: Pevcu. Da je Prešeren pesnik — in to prvi naš pesnik, pa ne samo prvi, ker je naš in smo mi tako majhni — pesnik, ki bi takisto stal v prvi vrsti v Rusih ali v Francozih — kjerkoli, o tem nihče ne dvomi. Zaraditega je tudi njegova pesem »Pevcu« pravi »vademe-cum« o pesniškem poklicu — in mora biti

NIZZA.

resnična, ko je ni naredil — ampak je to pesem vse svoje življenje živel. Dasi vam je znana, jo kljub temu preberem:

Kdo zna
noč temno razjasnit, ki tare duha!
Kdo ve
kragulja odgnati, ki kljuje srce
od zore do mraka, od mraka do dne!
Kdo uči
izbrisat' 'z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih odvzet' spred oči,
praznoti ubežati, ki zdanje mori!
Kako
bit hočeš poet, in ti pretežko
je v prsih nosit' al pekel, al nebo!
Stanu
se svojega spomni, trpi brez miru! —

Ne vem, če je še kje v svetovni literaturi kaka pesem, ali pa kaka kritična razlaga in opredelba o pesniškem poklicu boljša, kakor je Prešernova. Te kratke besede, polne goresti, iz katerih zveni ves boj, vse trpljenje, celo srce in duša pesnikova, je mogel zapisati samo on, ki je kot resnični pesnik vse to prebil in preživel.

»Kdo zna noč temno razjasnit, ki tare duha?« Ustavim se pri tem prvem stavku. Kdo zna? Kako drzno vprašanje! Tako bi pomilovalno odgovoril človek, ki mu je vse jasno. In komu je vse jasno? Samo tistemu, ki ne misli, ki ne razglablja, ki ne vrta in ne muči svojega duha. On gre

za javnim mnenjem — in konec! vse mu je jasno. Da, javno mnenje današnje dobe! Pojdi med žitno polje in postoj ob prostrani njivi, kjer strme pod nebo stotisoči klasov. Lahen veter dahne čez ozare, pripognejo se prvi klasi — za njimi drugi — vse naprej valovi njiva — vse se klanja do konca. Samo tuintam se pomoli iz valovja trdovrati kokalj, ki se ni upognil, tuintam zabliske plamteči mak in dvigne rdečo glavo nad valove, kakor bi se luč utrnila iz žitnega morja. — To je javno mnenje. En dih, ena misel — morda neumna, morda krivična, vržena v tolpo — in tolpa gre za njo, se ji klanja in ji vriska v pozdrav. Le tuintam je plamen maka in glava kokalja, ki se ne upogne. Ti plameni, ti trmoglavji kokalji, to so tisti možje, ki ne gredo za javnim mnenjem, ki imajo svoje misli — in jih branijo, zanje se bore, zanje trpe. Tisoči jim kriče porogo — oni stoje. To so geniji, to so veliki duhovi, to so tudi pesniki.

Ali je kaj čuda, če pesnika ob tisočeri protiklicih zgrabi dvom? Ali je še neumevno, če pravi Gregorčič:

»Kdor pa bi kot jaz na sveti
imel čutiti in trpeti,
med dvomi, zmotami viseti —
človeka (takega) ustvariti nikar!«

Pomudimo se pri tej misli. Odkod tako često, da, skoraj redno razdor pesnika s svetom, v katerem živi? Odkod to, da »Kranjec moj mu osle kaže?« Stari Grki so imenovali pesnike »vidce«, »pre-roke«. Po pravici. Vsak pravi umetnik mora biti nekaj desetletij pred množico. Množica je redno duševno lena — to so »duševni štorovi« po Medvedovo, ki nimajo zmisla in ne notranje potrebe, da bi mislili par sežnjev pred seboj. In sedaj stopi prednje človek, ki jim pove novo idejo, pokaže novo pot, odkrije novo lepoto. Ta ni v skladu z njihovim mišljenjem, ko ga tako visoko presega; in ker ne razumejo ne njegovih idej, ne njegovih čustev, da, niti njegovih besedi ne, tedaj se dvigne skomizganje z rameni, upor —

zasmeh. Zdi se jim smešen, zdi se jim pripaljen, ko ne vedo, da,

»nesrečnik ta velik na svetu je on,
ki sili ga neprestani nagon,
da misli in tuhta in sklepa in dvomi.« —

II. 201.

Hrepenenje po lepem in resničnem, neprestano pronicanje v tajne človeških src in duš pesnika približa Večni lepoti, po kateri hrepeni, ki jo sluti. In če mu ob tem trudapolnem poklicu zveni iz množice poroga v obraz, ali je kaj čuda, da pridejo hipi dvoma ob samem sebi, o njegovem poklicu? Ali je kaj čuda, da

STOLBNA CESTA V NEAPOLJU.

zavida pastirja vrh gore, ali kaj čuda, da naperi lok in ironizira samega sebe — kakor so delali vsi veliki duhovi — tudi Medved:

Ko sem se jaz na svet rodil,
ministrski predsednik bil je Giskra.
Dobrot sem malo ali nič užil,
sok mlatil sem iz ilnatega piskra —
zdaj podučujem druge po gorah,
pesmarim zdaj, odmakniti izkušam
do tajnosti stoterih trd zapah.
Vse nič — zaman si uma meč nabrušam
gorim od želje ene same:
Čas, vrni ure davno mi prešle,
ko sok sem mlatil, ne pa prazne slame.

In kljub temu ne neha peti, ne jenja hrepeneti, iskati novih potov, ubirati novih akordov. To je pravi pesnik. Tega nihče ne ubije: ne svet, ne zloba, ne revščina — nič — samo smrt:

Streti me moreš, potreti nikdar
usode sovražne besneči vihar.

Zato pa oni, ki ne čuti, kot pesnik, ki ne razmišlja, kot umetnik — ki mirno mu teče valovje srca — zato pa oni — da me ne umete napačno — ni nikakor človek, zaničevanja vreden. Le mislite si pravovernega meščana, profesorja, uradnika, duhovnika! Kakor ura: Točno ob uri v pisarni, točno za katedrom, točno na leci, v šoli — vse, vse tako, da ga množica ceni in čišla, avanzira skokoma, celo v hranilnico nosi. Da, tudi košilo redno, redno merico cvička, potem izjemoma ob godovih kozarec boljšega — dražjo smotko in raco na mizo. Ali so ti zaničevanja vredni? Ne! Bog jih blagoslovi! Ali veste, kaj so ti? To so plotovi ob prepadih, to so kantoni ob cestah, to so trdni, potrebni zidovi, da polje in teče življenje — mirno svojo pot, ko bi se sicer življenje razrastlo v hudourni veletok in bi razbilo vse. A umetnik? On ni ne plot, ne kanton in ni hudournik. On je mož, ki gre in naskoči plot in ga prebije in gre čez prepad, ki gre do pragozda, kjer ni poti, in seka novo. Mnog se razbije ob tem delu — toda vrzel je vsekana, kjer je bil plot, kjer je bil pragozd — je za dvajset, trideset let nova cesta! Oni čislani gospodje, možje učenega glasu, so braniki narejenih cest — pionirji novih cest so samo veliki duhovi — pesniki.

Iz tega pa sledi nujno, da je skoro brez izjeme vsak umetnik — vsak pesnik za navadno življenje nevešč siromak. Ker živi in čustvuje v svetu, ki ne teče po izvoženi cesti, ki se ne klanja javnemu mnenju, zato pride navadni poklic njegov v disakord z življenjem vseh 'pravovernih' meščanov. Skoro vsak pesnik je kot otrok, kakor hitro ga postaviš med vsakdanje življenje. Prešeren si niti obleke ni znal sam oskrbeti, trositi otrokom fige in ro-

žiče po mestu, to je znal. Do karijere ni prišel, dasi se trdi, da ni nobene pravde nikoli izgubil.

Poznam umetnika, ki je zaslužil nekaj kron; pa si ni kupil svrhnika kakor ga je bil potreben, ampak je kupil dekletu dragocen šopek. »Smešno,« mu pravi svet, »norec« je, šepetajo za njegovim hrbtom. In vendar ni norec in ni smešen, smešna in norčava je tista množica, da navedem konkreten primer, ki je potrebovala skoro pol stoletja, da je prišla za Prešernom, tista množica, ki je slavila — pesni-kovača Koseskega in zaničevala vidca — Prešerna.

To torej je pesnikov poklic, dvom v duši, kragulj v srcu, spomini preteklih dni, strah pred prihodnjimi — in kdo mu jih zna in ve odgnati: Nihče.

In nova posledica tega: Pesnik nosi v prsih pekel — al' nebo. Pesnik more tako občutiti gorje, da mu rodi pekel v duši, tako občutiti veselje, da mu vzcvete paradiž v srcu. Pri njem ni tiste izvožene, meščanske poti, ni tistih navadnih kolesnic življenja, kakor pri množici. In kljub temu je popolna zmota, če se govori: Pesnik se giblje nekje v oblakih, pod nebom, nič ne hodi po zemlji. Kruta zmota. Tak pesnik je fantast, frazer.

Kvintilian pripoveduje, da je sloviti slikar Evpomp prišel h kiparju Lysippu in ga vprašal: katere mojstre bi posnemal. Lysippos se je ožrl na cesto, kjer je mrgolelo ljudstva, in rekel: »Tam so tvoji mojstri — tam, kjer polje življenje!«

Pravi pesnik mora torej pronikniti v življenje stokrat globlje od množice. Pesnik mora videti, česar tisočeri ne vidijo. Mora čutiti in trpeti, česar drugi ne čutijo — komaj slutijo. Prazne marnje so, da pravi pesnik siplje verze. Da, verze bi sipal, toda to ne bodo pesmi. Vsaki pesmi velja: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh — tudi pesnik. Zato so tudi Medvedove najboljše, biseri tiste, ki jih je spočel in nosil v bolečinah svoje duše in svojega srca. Ako ne lepi na vsakem verzu kaplja pesnikove srčne krvi — je zanič — je brneč bron, mušica enodnevn-

nica. In ta njegova srčna kri je vendar sestra tiste krvi, ki se pretaka po tisočih drugih srcih — in se bo ločila do sodnjega dne. Novi ljudje, novi narodi, nove šege — ali človek je človek — od raja do danes — vedno isti. In za te milijone človeških src in duš poje pesnik — za tisoče misli, za tisoče čuti, zato za tisoče nosi v srcu pekel — al' nebo.

In sedaj še eno misel: Vem, da mi bo hladen modrijan prigovarjal in zmajeval z glavo, češ: Čemu zmote in kragulj? Ali ni govoril Kristus-Zveličar? Da, vem in verujem. Mnog pesnik je zablodil v boju in se ločil od večne resnice — in se ni vrnil k njej nazaj. Tudi to zmoto moramo spoznati in priznati — in bridko nam je, ki verujemo. Bog je sodnik. In Medved? Njegovo življenje je bilo križano. Toda sidra ni nikdar izgubil. Samo en hipec iz njegovega življenja.

Zgodilo se je, da je »zašajtal v stran«, kot je sam rad trdil. Četrty dan, ko je mahnil iz kolesnic reda, ga obiščem. Kako sem ga našel? Hodil je v talarju po sobi gorindol; v obrazu bridke poteze, glava sklonjena, oči, vse plašne in skesane je pa upiral v razpelo, ki ga je nosil s seboj v sklenjenih rokah. Gospoda, tolikega kesa — nisem srečal. Ali ni šepetal siromaku s križa Zveličar besede kot Magdalen: Ker si mnogo ljubil — se ti bo mnogo odpustilo. Tudi kes pesnikov je močnejši od kesa množice.

In prav zato moramo imeti še posebno ljubezen do Medveda, ko nam je jasna luč in glasni klicar skozi vse zmede in boje življenja: kvišku.

S tem je krasno dokazal, da je pesnik človek, ki stoji sicer sredi množice, toda kipi — zaradi nje — iz nje vun — kvišku, ki ni jegulja, da bi se zvijal in umikal javnemu

mnenju, da je poklican vided, ki misli za tisoče, čustvuje za tisoče in tudi trpi zanje.

In ko je to resnica, kaj je naša dolžnost?

Spoštujmo genije — spoštujmo one, ki so nositelji kulture. Nič ne rečem, da je takale današnja slavnost gotovo glasen vzklik ljubezni in spoštovanja do pokojnega pesnika. Res je, da je tudi spomenik na grob pesnika ali kamorkoli postavljen — odmev iz naroda, ki s tem dokaže, da je pesnika vreden.

Vendar pa bi se drznil ob tej priliki opozoriti še na nekaj: nikar slavnih mož samo ne slavimo. — Zakaj vsako slavje je več ali manj porojeno v sebičnosti: Tisti, ki plačajo vstopnino, se hočejo za ta denar zabavati, hočejo uživati, oni, ki Vas zabavamo, imamo pa morda tajno željo — ne toliko, da bi bil slavljen tisti, ki mu gre slava — ampak da bi bili hvaljeni mi, ker smo ga slavili. Zato pravim: Ne slavimo jih samo ob čaši in struni — berimo jih, študirajmo jih. Da jih bomo pa brali in študirali, zato jih kupujmo. Žalostna resnica je ta v nas, da si mnogo kmečko deklet, ki nima par kronic za gorke čizme, kupi knjigo, da si jo kupi učiteljica, ki je hvaležna preozki in prekratki modi, da si prištedi pri blagu za lepo knjigo — da pa često ljudje, s tisočaki založeni, knjige vračajo, od žida kupujejo zmazke namesto del domačih umetnikov. Sodim, da Vas ni takih tu, če je pa kdo, naj gre vase in naj se izpreobrne.

Končam: Študirajmo prave genije, umetnike in jih ne sodimo po lapalijah, potem bomo gledali jasneje, čutili gorkeje in ljubili bolj iskreno sami sebe — ne sebe samo kot osebo z egoistično ljubeznijo — ljubili bomo tistega samega sebe — ki tvori celoto, ki se mu pravi: Naš narod.

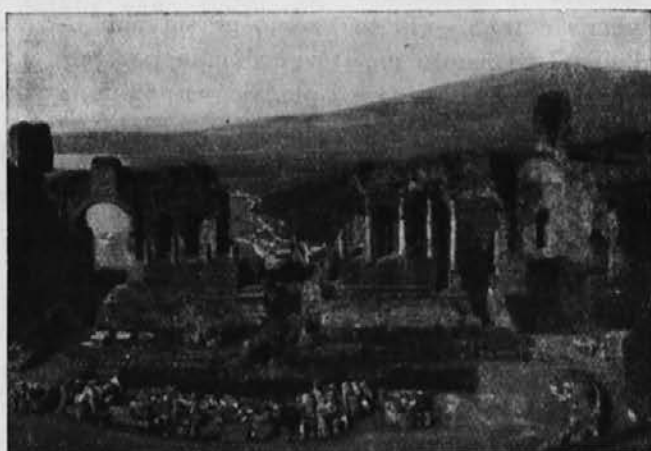
HOMERJEVA ILIADA.

PROF. FR. OMERZA.

I. SPEV.

(Dalje.)

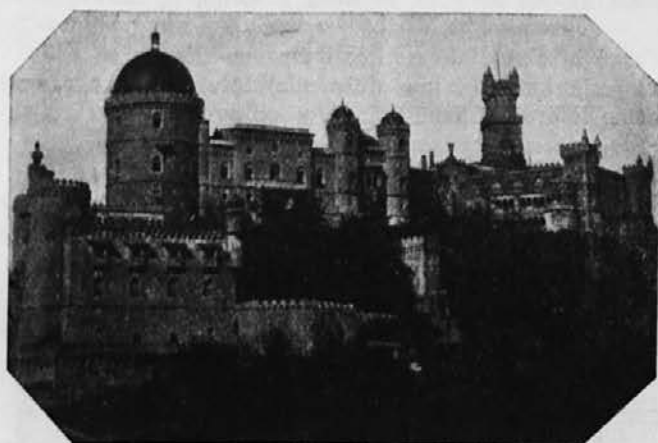
101. Torej tako govori in sede, med njimi pa vstane
vitez Atrejevič hrabri, širni vladar Agamémnon,
žalosten, črno srcé pa jeze prepolno mu polje,
bliskajo se mu oči, žarečemu ognju podobno.
Najprej pogleda hudó Kalhánta ter pravi besede:
»Prorok ti zla, ki še nisi nikdár mi ugodnega rekel!
Vedno le zlo prorokuješ, to ljubo je tvojemu srcu,
dobrega nisi pa nikdar niti še rekel ne storil.
Zdaj med Danájci mi tudi razlagaš kot božjo besedo,
češ da zato le pripravlja daljnostrelec jim boli,
krasne ker nisem rešnine hotel nikakor sprejeti,

TAORMINA (GRŠKO GLEDALIŠČE IN ETNA V OZADJU).

- hčerke pa Hrisu vrniti, ko vendar mi srčna je želja,
naj jo ohranim doma. Saj več mi je kot Klitajmnéstra,
žena mladostnih mi dni, ker slabša od nje ni v ničemer,
ne po postavi, ne v rasti, po umu ne niti po delih.
Vendar jo hočem vrniti, če s tem le pomagano bode;
kajti da ljudstvo se reši, mi ljubše je, kot da pogine.
Koj pa darilo mi častno pripravite! Sam med Argejci
jaz brez darila ne bom, ker niti se to ne spodobi.
Kajti to vidite vsi, darilo da meni se vzame.»
121. Božji odvrne nato Ahilej brzonogi ter pravi:
»Častni Atrejevič ti, ki najbolj hlepiš po imetju!
Dar veledušni Ahajci kako podelé ti naj vendar?
Videti ni, da v obilju skupna bi last nam ležala.
Kar smo dobili kot plen po mestih, je že razdeljeno
in ne spodobi se ljudstvu, da to bi nazaj ti nosili.
Zdaj odpovej se ji torej, bógu na ljubo, Ahajci
plačali bomo ti trikrat, štirikrat, Zevs ko nakloni,
v prah da razrušimo Trojo, dobro obzidano mesto.»
130. Njemu odvrne nato vladar Agamemnon ter pravi:
»Glej, Ahilej, da ne varaš tako me, če tudi si hraber,
ker me prekanil ne boš, prepričal pa tudi nikoli.

Hočeš li ti, ki darilo imaš, naj jaz bi takole
 kar brez darila sedél, ko to ukazuješ, da vrnem?
 Dobro, če dajo darilo mi res veleđušni Ahajci,
 meni izbrano po godu, da vredno bo tudi enako.
 Toda če tega ne dajo, pa pridem in sam si izberem:
 tebi odpeljem darilo, Ajántu, morda Odiseju.
 Tisti seveda bo hud, katerega ravno posetim.
 Toda o tem govorimo láhko še tudi pozneje.
 Zdaj pa ladjo brž črno v božje morjé potegnimo,
 noter veslačev zadosti zberimo in zraven denimo
 dar za boga in pa njo, lepolično Hrísovo hčerko,
 správimó! In kot vodnik mož svéta na ladjo naj stopi:
 Ajas al Idomenéj, čeprav Odisej bogorodni,
 ali Pelejevič ti, mož najstrašnejši med vsemi,
 s sveto da boš potolažil daritvijo daljnostrelca.«

KRALJEVI GRAD CINTRA PRI LIZBONI.

148. Srepro pogleda nato Ahilej brzonogi in pravi:
 »Ki ti nesramnost obleka, um pa le zre na dobiček,
 more li kdo te volján ubogati izmed Ahajcev,
 hodil da kam bi s teboj al s silo boril se z junaki?
 Niso me namreč privedli sémkaj Trojancev vojniki,
 z njimi da bijem se v boju, ker nihče lasú mi ni skrivil.
 Kajti odgnali mi nikdar niso ne konj ne živine,
 v Ftíji nikdár velegrudi, mož mi junakov rednici,
 niso sadú pokončali, napóti je mnoga ovira:
 senčnate góre in morsko móčno bučeče valovje.
 Te bi smo, grozni nesramnež, sledili, da ti se raduješ,
 spravo dobiti hoteč Menelaju od Troje in tebi,
 o pasjeoki! In vendar je to le deveta ti briga.
 Kaj še, groziš mi celó, da vzameš mi moje darilo,
 dasi sem trudil se zanj in dali so mi ga Ahajci!
 Takega nikdar darú ne prejmem kot ti, če Ahajci
 mesto razrušijo kako Trojancev, za bivanje všečno,
 breme najtežje pa vendar mučnega meteža v boju
 nosijo moje roké. Ko pride pa kdaj do delitve,
 tvoje darilo je večje, jaz pa le z majhnim veselo
 k ladijam svojim odidem, ko truden sem, zmučen od boja.
 Zdaj se pa v Ftíjo povrnem, ker záme gotovo je bolje,
 z ladjami res da odidem zavitimi. Tukaj ne mislim,
 sam brez ugleda, zaklade kopičiti tebi, bogastvo.«

172. Njemu nato Agamemnon, knez med junaki, odvrne:
»Beži, če žene te srce, jaz te nikakor ne prosim,
zame da tukaj ostaneš! Pri meni še drugih je mnogo,
čast ki mi skažejo to, posebno še Zevs velemodri.
Tebe sovražim med kralji najbolj, kar Zevs jih ohranja;
boj le, vojne, prepir, to vedno je tebi le ljubo.
Moč če veliko imaš, to bog ti je vendar podelil.
Pojdi na ladjah domov z Mirmidoni, svojimi drugi,
čast mi uživaj vladarsko! Kaj se jaz menim za tebe,
mar mi za tvojo je jezo! Kaj še! A to zagrozim ti:
Hrisovo hčer lepolično ker Fojbos Apolon mi vzame,
pošljem na ladji jo svoji z lastnimi drugi očetu,
k tebi u šator pa pridem osebno potem in odpeljem
hčer lepolično Briseja, tvoje darilo, da vidiš,
koliko višji sem jaz, in vsakega mine veselje,
meni da zdi se enak in kósa z menoj se naravnost.«
188. Pravi in sinu Peléja žalosti srce se stisne.
V prsih kosmatih mu duša zdaj tóle zdaj ono razmišlja,
ostro li brušeni meč naj zdere od svojega boka,
druge da z njim razpodi, uniči pa sina Atréja,
ali pa srd zaduši in jezo naj bŕzda si v srcu.
To ko pri sebi razglablja v umu in srcu brez sklepa,
hoče potéginiti meč iz nóžnice, pride Atena
sem iz nebes, ki poslala jo tja beloroka je Hera,
ker za oba ji srcé je hkrati v ljubezni skrbelo.
Stopi za sina Peléja in zlatih se las mu dotakne;
videl pa on jo je sam, vseh drugih očem je prikrita.
Zdaj se ozre Ahiléj, se strese, spozna pa v trenutku,
Palas da to je Atena. Strašno oči ji žarijo.
K nji se obrne nato ter pravi krilate besede:
»Kaj si pa zopet prišla mi, Zevsa ti hči ščitonosca?
Sina Atréja da zreš, Agamémnona, grdo ošabnost?
Ampak povem ti, kar mislim, in to se bo tudi zgodilo:
svojo ošabnost kedaj še gotovo poplača z življenjem.«
206. Njemu odvrne nato sovooka boginja Atena:
»Prišla sem, vedi, da v tebi srd potolažim, če slušaš,
sem iz nebes, ki poslala me sem beloroka je Hera,
ker za oba ji srcé je hkrati v ljubezni skrbelo.
Nehaj mi torej s prepirom, méča z rokó mi ne drži,
toda z besedami láhko okregaš ga, kakor ti ljubo.
Kajti tako ti povem in to se bo tudi zgodilo:
trikrat še toliko vredno krasno darilo ti bode
radi prevzetnosti te. Le vzdrži se, naju ubogaj!«
215. Nji pa odvrne nato Ahilej brzonogi ter pravi:
»Vajino mora, boginja, vzeti si k srcu besedo,
bodi še tolik mu srd, ker bolje tako je gotovo.
Kdor je bogovom pokoren, slušajo tudi ga radi.«
219. Pravi in težko desnico na zlatem ročaju ustavi,
sune u nóžnico meč spet velik. Ubogati mora
voljno Atenin nasvêt. V Olimp pa boginja odide,
gor do soban ščitonosca Zevsa med druge bogove.
Zdaj pa Pelejevič zopet sina Atreja nabode,
grozne letijo besede, ni še odnehal od jeze:
»Čuj me, ti žaba pijana, jelénje srcé, pasjeoki!
Nikdar ti nimaš poguma, da z ljudstvom za boj se opremiš

ali v zasedo odideš skupno s prvaki Ahajcev;
tega ne dá ti srcé, to zdi se ti smrtna nevarnost.
Mnogo seveda je bolje širom po vojski Ahajcev
vsakemu vzeti darilo, ki v isti rog s tábo ne trobi,
kronano žrelo ti ljudstva! Sevé, če podložni so taki;
kajti drugače bi bilo tó sramotenje ti zadnje.
To ti pa zdaj zatrdim in rečem veliko prisego:
glej, pri tem žezlu, ki listja ne bode, mladik več poglalo,
ker je odsekano tákrat déblo u gozdu pustilo,
in zelenelo ne bo, zakaj olupilo železo
njemu je listje in skorjo; zdaj pa sinovi Ahajcev
nosijo v svojih ga rókah, sodniki, katerim izročil
Zeus je postave u varstvo — to je velika prisega:
dá, Ahiléja želeli si bodo kedaj še Ahajci.
Žalosten bodeš takrát, pomóci pa záte ne bode,
kadar pred Héktorjem groznim kúpoma padajo mrtvi.
Tebe pa notri u duši jeza bo pekla in žalost,
čislal da nisi možá najboljšega izmed Ahajcev.“

GENOVA (PALAZZO DORIA).

245. To mu Pelejevič pravi in žezlo zažene na zemljo,
z zlatimi žéblji obito, sam pa nato se usede.
Z druge strani pa besni Atrejevič. Zdaj pa poskoči
Nestor sladkobesedni, jasni govornik iz Pila,
ki iz jezika še slajše kot med so mu tekle besede.
Njemu že dva sta rodova minila ljudi umrljivih,
ki so rodili se z njim in skupaj se tudi vzgojili
tamkaj u Pilu presvetem, zdaj vláda pa tretjemu rodu.
Dobro jim v srcu hoteč, tako govori jim ter pravi:
»Koliko zlo, o gorje! prihaja nad zemljo ahajsko!
Priamos res bo vesel in Priama tudi sinovi,
drugim Trojancem bo tudi rádoti vriskalo sŕce,
brž ko zaslišijo to, kako se prepirata vidva,
ki sta odlična v posvétu, v boju Danájcev odlična.
Toda posluhni malo, saj mlajša oba sta od mene.
Z boljšimi namreč možmi nekoč občeval sem že tudi
kakor sta vidva, a svéta zametali mojega niso.
Takihi videl še nisem in videti tudi ni moči,
kot je Pejritoos bil, Kajnéj al Eksádios hrabri,
Drias, ljudstev pastir, Polifémos, bogovom podobni,
slednjič junaški Teréj, Ajgéjevič, slični bogovom.

Bili so to korenjaki, kar zemlja jih kdaj je zredila,
dà, korenjaki so bili in v boju samó s korenjaki,
z gorskimi namreč kentavri, ki strašno so res jih morili.
V njihovi družbi i jaz sem bival, prišedši iz Pila,
daleč iz tujega kraja, pozvali so namreč me sámi.
Tudi nastopil sem sam u borbi, a z onimi nihče
ne bi boriti se mogel, kar danes ljudi je na zemlji.
Svèt pa jim moj je bil všeč, besede so slušali moje.
Slušajta torej še vídva, ker slušati, menim, je bolje.
Ti, ki si dober sicér, mladenke nikar mu ne jemlji,
pusti, kar dali so prej kot dar mu sinovi Ahajcev!
Tudi Pelejevič ti, nikar ne prepiraj se s kraljem
kakor sovrag, ker enake časti še nikoli dosegel
z žezlom ni venčani kralj, ki Zevs mu je slavo podelil.
Ako močnejši si ti in te je rodila boginja,
višji pa vendar je ta, ker vlada nad množico večjo.
Sinko Atreja, poslušaj! Pusti svoj srd, ko te prosim,
jezo u srcu zamóri, ne glej v Ahileju sovraga!
Bramba za vse je Ahajce v boju pogubnem velika.«

285. Njemu odvrne nato ter pravi vladar Agamemnon:
»Kar si tu rekel, o starček, vse po pravici si rekel.
Vendar ta človek pa hoče biti nad drugimi vsemi,
moč če imeti nad vsemi, nad vsemi če on kraljevati,
vsem če ukaze dajati, ki nihče ne bo se jih držal.
Če so mu dali bogovi, da sukati kopje razume,
so mu li s tem dovolili, da zmerja on druge in psuje?«
292. Božji nato Ahilej mu seže v besedo ter pravi:
»Lahko ime bojazljivca, ničvredneža kdo mi nadene,
ako uklonim se tebi v vsakem slučaju, kar rečeš.
Drugim ukažeš lahkó, kar hočeš, a meni nikakor.
Kajti povem ti, da dalje ubogati tebe ne mislim.
To pa je, kar ti povem, in ti si zapiši v možgane:
z roko za deklico níkdar jaz bojeval se ne bodem
s tábo in drugim nikomer, ker vzeli ste, kar ste mi dali.
Drugo pa, kar mi ostalo támkaj pri ladji je črni,
tega odnesel ne boš, če volji bo moji nasproti.
Ako pa dvomiš, poskúsi, da vidijo jasno i tile:
hitro bo črna ti kri po sulici tekla okoli.«
304. Ko sta končala tako prerekanja groznega borbo,
vstaneta. Hkrati pri ladjah zbor razpusti se Ahajcev.
Sin se Peléjev napoti k šatorom in ladjam razmernim,
s sabo Menójtija sina in svoje tovariše vzame.
Toda Atrejevič ladjo urno u morje potegne,
dvaeset izbranih veslačev pošlje in noter daritve
nese bogú in pa Hrisovo hčer lepolično pripelje.
Ladji pa dá za vodnika zvitega sina Laérta.
Ko so vkrcáli se vsi in pluli po stezah so mokrih,
ljudstvu Atrejevič pravi, da naj se očistijo z vódo.
Ti se očistijo torej in mečejo v mórje nesnago.
Bogu Apolonu tudi dájo popolne daritve
bikov in koz na obrežju mórja, neplodnega polja,
Duh pa v oblakih se dviga k nebu z valečim se dimom.
318. To se je torej godilo v šatórih. A knez Agamemnon
ni še pozabil prepira, kar prej je grozil Ahileju.
Tja do Taltíbijsa stopi, Evribata hkrati, ter pravi —

bila sta to mu klicarja in urna služabnika vedno —
 »Pojdita tja k Ahileju, sinu Peleja, u šator,
 primita in pripeljita Briséjevo hčer lepolično!
 Če se pa brani jo dati, obiščem ga z večjim številom
 in si odpeljem jo sam, za njega pa to bo še huje.«
 S tem naročilom ju pošlje in trd še ukaz jim pristavi.

326. Težek je njima korak ob bregu neplodnega mórja.
 Ko do Mirmídonov ladij dospeta nato in šatorov,
 ravno sedi pri šatóru in ladji, ko stopita predenj.
 Ko Ahilej ju zagleda, izgine mu radost iz lica.
 Zmedena vsa od strahú stojita spoštljivo pred kraljem,
 priti ne more iz grla nagovor, nikaka beseda.
 On pa zadrego spozna, obrne se k njima ter pravi:
 »Dobro mi došla, klicarja, Zeusa in môž mi poslanca!
 Stopita bliže! Ne vidva, krív je samó Agamemnon,
 vaju ki semkaj poslal po hčer je Briséjevo mlado.
 Pátroklos, čuj, velerodni! Pripelji mi deklico vunkaj,
 naj jo odpeljeta tádva! In sáma naj bosta za pričo
 tu pri bogovih mi srečnih in pri ljudeh umrljivih
 in pri osornem tam kralju, če pride kedaj jím potreba,
 naj bi sramotni pogin kdaj ja z jím odvrnil od drugih.
 On, pri bogovih, resnično besní u pogubni togoti,
 niti naprej ne nazaj ne more pomisliti v duhu,
 varno kako bi Ahajci boriti se mogli pri ladjah.«
345. To govori in uboga Pátroklos ljubega druga.
 Vun iz šatora pripelje Brisejevo hčer lepolično,
 da jo odpeljeta. K ladjam napotita z njo se Ahajcev.
 Žena pa z njima je šla, a vendar nerada. Zajoka
 zdaj Ahilej in odide ter proč od tovarišev sede
 k sivemu morju na breg ter zre na vodé neizmerne.
 Roke si víje in moli k materi gorko preljubi :
 »Ker le za malo si dni življenja rodila me, mati,
 o ko bi hotel vsaj čast Olimpa mi bog podeliti,
 Zevs u višavah grmeči! Zdaj malo me ni še počastil.
 Vidíš, da sin je Atreja, širni vladar Agamemnon,
 storil nečast mi veliko, ker vzel mi je moje darilo.«
357. Solznih to pravi oči, častita usliši ga mati,
 doli u morju globoko sedeča pri starem očetu.
 Zdajci prikaže se brzo iz sivega mórja kot megla,
 njemu se vsede nasproti, ko solza okó mu zaliva.
 Z róko poboža mu lice ter pravi, rekoč mu besede:
 »Kaj je, da jokaš mi, sinko, zakaj ti je žalost u srcu?
 Skriti mi tega nikar, razloži, da veva oba to!«
364. Težko zavzdihne ter pravi nato Ahilej brzonogi:
 »Vse ti je znano. Čemú naj zopet ti torej to pravim?
 V Tebo odšli smo, u sveto Eetiónovo mesto,
 ki smo ga zrušili v prah in vse odpeljali od tamkaj.
 Prav so to vse razdelili med sábo sinovi Ahajcev,
 zraven Atrejevič vzel je Hrísovo hčer lepolično.
 Hrises nato, svečenik Apolona daljnostrelca,
 k ladjam je brzim prišél Ahajcev, z oklepi iz brona,
 hčer da odkupi si drago, z neštevno rešnino u žepu.
 Venec na zlatem je žezlu Apolona daljnostrelca
 držal u rókah in prosil vse je ponižno Ahajce,
 zlasti sinova Atreja, reditelja množice ljudstev.
 Vsi pritrdijo nato povoljno sinovi Ahajcev,

naj svečenik se spoštuje, sprejme se krasna rešnina;
 sinu Atreja pa to, Agamemnonu, v srcu ne prija,
 ampak grdó ga odžene in trd še ukaz mu pristavi.
 Starček razjarjen odide, vendar pa Fojbos Apolon
 slišal njegove je prošnje, ker njega posebno je ljubil.
 Kajti puščico je zlo poslal nad Argejce; in ljudstva
 mrla so kupoma zdaj, ko strela so božji leteli
 doli na vojsko Ahajcev. Prorok, ki vse mu je znano,
 božjo povedal nam zdaj besedo je daljnostrelca.
 Prvi sem jaz svetoval, naj jezo boga utešimo.
 Sina Atreja pa zgrabi jeza. In zdajci ustane,
 grozno besedo izreče, ki zdaj se je že izvršila.
 Kajti na ladji jo brzi zdaj lepooki Ahajci
 spremljajo v Hriso nazaj in nesejo knezu darila.
 Meni pa zdaj iz šatora sta ravnokar vzela klicarja
 hčerko Briséjevo mlado, ki dali so mi jo Ahajci.
 Torej pomagaj mi ti, če moreš, vrlemu sinu!
 Pojdi v Olimp in poprosi Zevsa, če morda si Zevsu

RIVIERA DI LEVANTE, OKOLICA RAPALLO.

kdaj že storila veselje z besedo, mogoče v dejanju.
 Večkrat sem namreč te slišal, ko báhala si se v očetni
 hiši ter rekla, da ti si sama nekoč med bogovi
 Zevsa, u temnih oblakih, rešila sramotne usode,
 ko so hoteli ga nekdam Olimpijci zvezati drugi,
 Hera s Poséjdonom namreč in Palas Atena kot tretja.
 Toda ko prišla si ti, si spon ga rešila, boginja,
 ko na visoki Olimp poklicala koj si storóka,
 ki se u krogu bogov Briáreos zove, ljudje pa
 pravijo vsi mu Ajgájon. Po móči prekaša očeta.
 H Krona se sinu usede, ponosen na svojo mogočnost.
 Njega zbojé se bogovi, ne drzne ga zvezati nihče.
 K njemu prisedi in spomni držeč za koleno ga tega,
 ako bi hotel kakó pomagati v stiski Trojancem,
 toda Ahajce nazaj potisniti k ladjam in morju,
 hudo pobite, da greh vsi čutijo svojega kralja
 in da Atrejevič tudi, širni vladar Agamemnon,
 krivdo spozna, da častil najboljšega ni med Ahajci.»

413. Tetis pa solznih oči odvrne nato mu ter pravi:
 »Kaj sem te vzgajala, sinko, nesrečna jaz mati, gorje mi!
 O da si vendar brez solz, brez vsake bolesti pri ladjah,
 ko ti usojena kratka doba je, dolga nikakor!
 Zdaj ti pa malo je dni, postal si nesrečen pred vsemi.
 Vidim, da slabi usodi rodila sem jaz te v sobanah.
 To da osebno povem veselečemu bliska se Zevsu,
 pojdem na snežni Olimp, če slušati morda bo hotel.
 Ti pa pri ladjah med tem mi, brzega teka, počivaj,
 srd do Ahajcev ohrani in zdrži se vsakega boja.
 Čakaj, v Okéanos namreč je Zevs k Ajtiópcem brezgrajnim
 včeraj odšel na gostijo in spremljajo vsi ga bogovi.
 V teku dvanajstih pa dni nazaj na Olimp se povrne.
 Takrat napotim se k Zevsu v palačo, z bronastim pragom,
 in na kolenih ga prosim ter mislim, da bo me poslušal.«
428. To zgovorivši odide, sam pa na mestu ostane.
 Jeza srcé mu vznemirja za ženo, opasano lépo,
 ki so jo s silo mu vzeli, duša drhti mu pa boli.
 V Hriso med tem Odisej prispel je z daritvijo sveto.

SORRENT.

Ladja priplove v pristan, kjer silno globoko je morje.
 Jadra potegnejo skupaj in v črno jih denejo ladjo,
 jambor približajo brž, z vrvmi ga spuščáje, ležišču,
 ladjo pa z vesli nato naprej zaveslajo do luke.
 Sidra zdaj vržejo vun, privežejo trdno s konopci.
 Zdajci pa stopajo sámi vunkaj na morsko obalo,
 vunkaj i dar prinesó Apolonu daljnostrelcu,
 vun gre i Hrisova hči iz ladje, plujoče po morju.
 Knez Odisej jo pa pelje, prebrisani, zdaj do oltarja,
 dragemu dá jo očetu ter pravi mu hkrati besede:
 »Hrises, sém me poslal Agamemnon je, knez med junaki,
 hčerko da naj ti privedem in Fojbu prinesem daritev
 sveto Danajcem u prid, da spet si naklonimo kneza,
 zdaj ki nešteto je boli poslal nad sinove Argejcev.«

446. Pravi in dá jo očetu, ki sprejme z velikim veseljem
 hčerko predrago nazaj. Ti slavno pa bogu daritev
 zvrstoma brž položé krog stavbe prekrasne oltarja,

roke si zmiijejo zdaj in vzamejo zrna ječmena.
Hrises pa moli med njimi, ko róke povzdigne, ter prosi:
»Sliši me, Hrisko ki čuvaš, váruješ Kilo presveto,
z lokom srebrnim Smintéj, z močjó ki nad Ténedom vladaš!
Kakor poprej si uslišal prošnje goreče ti moje,
čast da dodelil si meni in móčno udaril Ahajce,
takšen pokaži se zdaj in tole izpolni mi željo:
zdaj od Danájcev mi dalje odvrni sramotno pogubo!»

457. To govori mu proseče, sliši ga Fojbos Apolon.
Ko dokončajo molitve in vržejo zrna ječmena,
dvignejo glavo najprvo, zakoljejo, derejo kožo,
stegna odrežejo proč in v mast jih zavijejo dobro,
kar se še enkrat stori, na nje pa še kose surove.
Starec to žge na polenih, gor vliwa pa rujnega vina,
zraven pa mlajši držijo vile, s petimi zobi.
Ko pa sežgali so stegna in vso drobovino pojedli,
zrežejo drugo na drobno, nabodejo kose na različne,
spečejo jako oprezno in zopet potegnejo doli.
Toda ko konec je truda in čaka obed že pripravljen,
zdaj se gosté in ničesar srcé ne pogrésa pri mizi.
Ko po pijači in jedi si slednjič preženejo željo,
vrče napolnijo zdaj mladeniči s pivom do vrha
ter ga med vsemi deleč, nalivajo čaše daritve.
Kar je še dneva ostalo, bogá so tolázili s petjem,
pesmi lepó pevajoč mladeniči hvalne Ahajcev,
daljnostrelca slaveč, ki z rádostnim srcem je slušal.
475. Ko je pa solnce zašlo in legla temà je na zemljo,
takrat se vležejo spat pri konópcih, ki ladje držijo.
Toda ko zgodnja prikaže zarja se jim rožnoprstna,
plovejo zopet nazaj med vojsko široko Ahajcev.
Veter ugoden poslal zaščitnik je Fojbos Ápolon.
Jambor postavi jo kvišku in jadra spet bela razpnejo.
Sredi na jadra pritiska sapa in koncem podseka,
v barvah bliščeč se, šumi valovje, ko reže ga ladja,
ki po valovju hiti in pot dokončava določen.
Ko pa dospejo na mesto k vojski široki Ahajcev,
ladjo potegnejo črno ti jim iz mórja na kopno,
gori na pesek visoko, pod njó položijo pa hlode,
sami se pa razgubé okrog po šatórih in ladjah.
488. Oni pa mirno pri ladjah, brzega teka, srdi se,
sin velerodni Pelejev, knez Ahilej brzonogi.
Nikdar ne gre več k posvétu, ki častni ponos je junakom,
nikdar ne gre več u boj, le tamkaj drži se pri ladjah,
ko mu gineva srcé. Želi si le bitke in boja.
493. Ko pa od tega dogodka dvanajsta posveti se zarja,
vrnejo proti Olimpu hkrati se večni bogovi,
Zevs jim stopa na čelu. Tetis pa spomni se želje
svojega sina. Priplava iz morskega hitro valovja,
dvigne v veliko nebó, k Olimpu, ob prvem se svitu.
Širom grmečega Zevsa najde od drugih na strani
gori na vrhu najvišjem med mnogimi griči Olimpa.
Zdajci se vsede pred njega in za kolena ga prime
z levo rokó, a z desno proseč se dotakne mu brade.
H Krona obrne se sinu, Zevsu, mogočnemu knezu:
»Oče, če kdaj med bogovi z besedo, mogoče v dejanju

sem ti storila veselje, tole izpolni mi željo:
 sina počasti, ki kratko med vsemi so dnevi mu šteti.
 Zdaj pa še knez je junakov, širni vladar Agamemnon,
 storil nečast mu veliko, ko vzel je njegovo darilo.
 Torej ti ga kaznuj, Olimpijski, Zevs velemodri!
 Dolgo Trojancem takó podéli premóč, da Ahajci
 sina mi zopet časté in čast mu izkažejo dolžno!»

511. To govori mu, molči pa Zevs, zbirajoči oblake.
 Dolgo tiho sedi. A Tetis drži mu kolena,
 tesno z rokami objame in znova začne ga prositi:
 »Vsako zvijačo na stran, obljubi in z glavo prikimaj
 ali odkloni — kogá bi se bal? — da jasno uvidim,
 koliko najmanj da mene med vsemi bogovi spoštuješ.«
517. Zevs, zbirajoči oblake, razjarjen zelo ji odvrne:
 »Sitnost nerodna, ker s tem zapleteš v sovraštvo me s Hero,
 kadar me bode dražila in kregala z ostrim jezikom.
 Saj še tako med bogovi me večnimi pika in pika,
 češ da u boju Trojancem ob strani stojim in pomagam.
 Dobro, odstrani se torej, da Hera tegá ne zapazi,
 jaz bom poskrbel za to, da bode se tudi zgodilo.
 Ako pa dvomiš, prikimam z glávo ti, da mi zaupaš.
 Kajti za mojo osebo to je poroštvo največje
 v krogu nesmrtnih bogov. Kajti to ni preklicljivo,
 ne prevarljivo, zgodi se, če z glávo komú sem prikimal.«
528. To govori in pomigne s črnimi Zevs ji obrvmi,
 hkrati pa božji lasje se usipljejo knezu ob sencih
 doli z glave nesmrtné, veliki Olimp se potrese.
530. Ko se domenita to, se ločita. Tetis naposled
 skoči u mórje globoko iz svetlega doli Olimpa,
 Zevs pa v palačo odide. Iz sedežev hkrati bogovi
 vstanejo njemu naproti. Nihče od njih si ne upa
 čakati, ko je prihajal, stopijo vsi mu naproti.
 Vsede se torej na prístol. Vendar pa ni ga prezrlo
 Herino bistro oko, da bila pri njem u posvétu
 Tetis je srebrnonoga, hči pomorskega starca.
 K Zevsu takoj se obrne ter pravi zbadljive besede:
 »Kdo od bogov, zvijačnik, pri tebi je spet bil v posvétu?
 Vedno le to ti je ljubo, da daleč od moje bližine
 svoje skrivnosti imaš in kuješ naklepe; a meni
 nisi še črnil volján besedice, kaj nameravaš.«
544. Oče bogov in ljudi nato pa tako ji odvrne:
 »Hera, nikar mi ne upaj, da vsak bi naklep ti povedal!
 Težko bo namreč to šlo, čeravno si moja soproga.
 Kar se pa slišati sme, gotovo tegá ne bo zvedel
 nihče poprej med bogovi, nihče ljudi umrljivih.
 Kadar pa proč od bogov skleniti se nekaj mi hoče,
 tegá nikar ne sprašuj podrobno in váme ne sili.«
551. Zdaj pa odvrne nato sovooka častita mu Hera:
 »Kronov pregrozni ti sin, zdaj kakšno besedo si zinil!
 Sploh te nikdár ne sprašujem, váte nikoli ne silim,
 mirno premišljaš le sam, karkoli se tebi zahoče.
 Zdaj se pa resno bojim, da tebe očaral je jezik
 Tetide srebrnonoge, hčere pomorskega starca.

Kajti pri tebi sedela je zgodaj, držeč ti kolena.
Nji si gotovo prikimal, mislim, da boš Ahileja
sina počastil in mnogo uničil pri ladjah Ahajcev.»

560. Zevs, zbirajoči oblake, odvrne nato ji ter pravi:
»Vedno kaj slišiš, bedak, ničesar ne skrijem pred tabo;
moreš pa količkaj morda storiti? Samo oddaljuješ
meni se s tem od srcá, kar záte gotovo bo huje,
če je pa temu tako, more biti to meni še ljubo.
Torej mólči in sedi in mojo poslušaj besedo!
Vedi, ne bo ti koristil, kar biva bogov na Olimpu,
ako se jaz ti približam in prime te roka nevarna.«¹⁰¹

568. Pravi, častita pa Hera prestraši se zdaj volooka,
sede, ne črhne nobene, ukloni srcé se ji drago.
Jeza nebeške bogove zgrabi po Zevsa palači.
Slavni umetnik Hefájstos med njimi začne govoriti,
materi Heri da s tem uslugo storí beloroki:

GENOVA (CESTA NA CAMPO SANTO).

»Sitnost nerodna bo to, prenašati več se ne more,
ako za smrtnike vidva tako se prepirata tukaj,
kregata se med bogovi. Saj nič več ne bode zabave
niti pri krasnem obedu, ker vedno razpor vam je ljubši.
Materi jaz prigovarjam, čeravno je sama razumna,
dragemu Zevsu očetu da naj bi storila uslugo,
oče da spet se ne krega, nam pa kosila ne zmede.
Kajti če on, bliskostrelec, Olimpijski, sám le hoče,
dol da nas zmeče s prestolov: močan je med vsemi on najbolj.
Torej približaj se ti z besedami sladkimi njemu,
kmalu nato potolažen in mil nam Olimpijski bode.«

584. To govori in poskoči ter vzame dvoročen kozarec,
k materi zdaj se obrne, poda ga v rokó ji ter pravi:
»Mati ti moja, potrpi in dasi boli te, prenesi!
Naj te ne vidim z očmi, ker ljuba si meni in draga,
ko te kaznuje, ker tákrat záte pomóči ne bode,
dasi mi poka srcé, ker težko je srečati Zevsa.
Drugokrat namreč je bilo, ko hotel nekoč sem pomóči,
a me prijel je za nógo in vrgel čez prag me je božji.

Letel sem en cel dan. Zahajalo ravno je solnce,
dol ko sem padel na Lemnos, le malo imel sem še sape.
Sintijski tam so možje pobrali me koj, ko sem padel.«

595. To govori, beloroka boginja se Hera nasmehe
in s smehljajem na ustih vzame kozarec od sina.
On pa ostalim bogovom nataka, na desni pričeni,
ko iz globokega vrča nektar zajema presladki.
Blaženi vsi pa bogovi smeje se brez konca in kraja,
zroč na Hefajsta, ki teka okrog po dvorani marljivo.

601. Torej tako ves dan do solnčnega noter zahoda
zdaj se gosté in ničesar srcé ne pogrêša pri mizi;
kajti Apolon drži in brenka na strune prekrasne,
zraven Kaméne pojó in grla se lepa vrstijo.
Ko jim pa luč za gorámi svetlega soltca zaide,
v svoje sobane k počitku napotijo vsi se bogovi,
kjer jim napravil palače posebe za vsakega slavni,
spretni Hefájstos je bog z razumnostjo svojo veliko.
Zevs bliskostrelec odide, Olimpijski, k postelji svoji,
kjer je navadno počival, sen ko je prišel mu sladki.

PRI KACAPIH ALI STAROVERCIH.

DR. LEOPOLD LÉNARD.

Pred tremi leti sem obiskal v nekem mogočnem hrastovem gozdu doli na ruski Ukrajini takozvane staroverce ali razkolnike, katere imenuje ondoto prebivalstvo tudi »kacape«, menda radi njihovih dolgih brad, kajti beseda »cap« pomeni v našem jeziku: kozel.

O starovercih ali razkolnikih se je na Slovenskem še malo slišalo, mislim, da je tudi težko še kateri Slovenec imel priliko obiskati prave in pristne, od modernega kulturnega življenja še malo oblizane kacape.

Staroverci ali razkolniki so na Ruskem imenujejo ljudje, ki so se odcepili od ruske državne pravoslavne cerkve ter so, kakor zatrjujejo sami, ostali zvesti stari ruski veri.

Razkol je nastal tako-le:

Ko ljudje še niso poznali natiskavanja knjig, je bilo treba knjige prepisavati. Ko se je tako iz starejšega rokopisa prepisavalo, je prepisovalec nehote delal pisne pomote, a včasih je hotel tudi sam po svoji pameti kaj popraviti in prenarediti, s čimer je izpremenil stari tekst. Ker je bilo

treba mnogo stoletij tako prepisavati, je prišlo v stare knjige vedno več napak. Novi prepisovalec je prepisal napake svojega prednika in zraven naredil še svoje. Ko so slednjič pričeli knjige tiskati, so pričeli tudi popravljati stare pogoške in so skušali kolikor mogoče dobiti zopet prvotni izvirnik.

Zlasti v cerkvene knjige so se lahko vrinile napake, ker so se prepisavale često in večkrat tudi od manj izobraženih oseb. Celo pri nas je bilo silno veliko dela, da so slednjič očistili cerkvene knjige, kolikor je bilo mogoče, njihovih pisnih napak. Toliko težavneje je bilo to na Ruskem, ker je bila izobrazba mnogo manjša in so nekdanj celo duhovniki komaj za silo znali brati in pisati, mnogi pa niti take učenosti niso imeli.

Na Ruskem se je v 16. stoletju patriarh Nikon lotil težavne naloge, da popravi in očisti napak cerkvene knjige. V državi je bilo že dolgo let prej napeto razmerje med dvema strujama: prva bolj moderna, napredna, druga bolj starokopitna, konservativna. To nasprotje je izbruh-

nilo s toliko večjo silo, ko so popravili cerkvene knjige. Konservativna struja ni marala sprejeti reformiranih cerkvenih knjig, ampak se je držala starih, iz katerih so opravljali službo božjo njihovi očetje in pradedje. Tem je stal na čelu sicer pošteti, toda v svoji konservativnosti prenapeti menih Avakum. Car je potegnil z Nikonom in ruska vlada je začela strogo preganjati staroverce. Avakum je bil sežgan na grmadi, podobna usoda je zadela tudi mnogo njegovih tovarišev in somišljenikov. To zatiranje in preganjanje starovercev ali razkolnikov je trajalo na Ruskem do najnovejših časov in šele po rusko-japonski vojski so dobili versko svobodo. Radi tega so se morali skrivati ali pa so bežali v razne oddaljene in malopristopne kraje ruske države. Tako žive še dandanes staroverci večinoma po najbolj oddaljenih ruskih krajih: v Sibiriji, ob severnem ledenem morju, v olonecki in arhangelski guberniji, dalje ob Uralu ter na južnem Ruskem, na Litvi in na Beloruskem, a tudi tu bolj skrito po gozdovih in samotah.

Koliko je na Ruskem starovercev, ni mogoče dognati. Razne statistike podajajo zelo različna števila, splošno pa označujejo njihovo število od 8—12.000.000. Po mojem mnenju moramo raje verjeti bolj visokim številkam, ker ruska vlada razkolnikov tudi še sedaj ne vidi posebno rada in vsled tega skuša tudi njihovo število kolikor mogoče zmanjšati, ter so vsled tega uradni podatki prenizki. Z druge strani je pa tudi v resnici težko točno dognati število razkolnikov, ki žive tako na skritem in se še sedaj ne prikazujejo radi. Na vsak način število 12.000.000 ne bo veliko pretirano.

Ko so se staroverci odcepili od ruske cerkve, ni potegnil z njimi nobeden ruski škof, torej jim ni nikdo mogel posvetiti novih duhovnikov in tako so kmalu postali brez lastnih dušnih pastirjev. Nekateri so se vdali toliko, da so sprejemali zakramente od pravoslavnih ruskih duhovnikov, drugi pa tudi tega niso marali in ti si mo-

rajo pomagati, kakor vedo in znajo. Pred nekaj desetletji je avstrijska vlada pre-skrbela za ruske razkolnike škofa, ki prebiva v Bukovini v Avstriji v bližini ruske meje. Toda ruska vlada ga ne pusti v svojo državo. Tudi ga priznava samo majhen del ruskih razkolnikov. Zopet drugi, kakor na primer oni, s katerimi sem se jaz sešel na južnem Ruskem, si pomagajo tako-le: Kadar jim umrje duhovnik, gledajo, kje bi dobili kakega ruskega duhovnika, ki morda rad pije žganje, ljubi denar ali ima druge napake. Takega ruskega popa zvabijo k sebi, ga napoje z žganjem, dajo mu nekaj denarja ter ga pregovore, da pristopi k njim. Raditega uživajo staroverski duhovniki splošno jako malo ugleda, dočim so staroverci sami jako trezni, delavni in pošteti ljudje.

Rusko cerkev sovražijo staroverci jako in v zasebnem občevarju se raje družijo s katoličani kakor pa s pravoslavnimi Rusi.

Slučaj je nanese, da sem zabredel na Ukrajino. Bival sem nekaj časa kot gost pri grofu Chloniewskem, ravno na meji onih Divjih Poljan, katere opisuje tako krasno Sienkiewicz v svoji povesti »Z ognjem in mečem«, v gradu Janow, kjer sta bila zaprta hajdamaška načelnika Honta in Železnjak, o katerih pripoveduje znana, na slovenski jezik prevedena povest »Koliščina in stepe« ter Ševčenkova poezija »Hajdamaki«, katero je na slovenski jezik prevedel g. Jožef Abram.

Življenje je bilo lepo. Imel sem vse udobnosti ter samo eno dolžnost: da sem včasih po obedu z grofom in njegovo soprogo igral bridgea, neko angleško igro na karte.

Gospod je jako ljubil lov in je skušal tudi v meni vzbuditi zanimanje za to zabavo, toda priznati moram, da brez posebnega uspeha. Raje sem, ne da bi komu besedico črnil, zasedel konja in jahal v nebotično ravnino, kjer so v nepregledno dolgih vrstah delala rdeče oblečena ukrajinska dekleta na poljih raznih veleposest-

nikov, za njimi pa temni in resni prikasčiki. Ž njimi sem se razgovarjal, si ogledoval polje in poljsko delo, ter se v širokem ovinku vračal čez polje domov. Po taki ekspediciji sem moral slišati vedno huda očitanja, naj se ne spuščam sam predaleč, ker bi me lahko kdo ubil, ker se mi pozna, da sem tujec.

Gospod nikakor ni mogel razumeti, da me bolj zanimajo kmetiški ljudje, njihovo delo in življenje, kakor pa bridge na verandi in lov po grajskih gozdih.

»Ali hočete, da obiščeva staroverce?« me je vprašal nekoč po zajutruku.

»Ali so v vaših krajih?«

»Jaz jih imam v svojem gozdu. Ako hočete, greva na lov na lisice in pri tej priliki obiščeva tam živeče staroverce.«

Uganil sem takoj njegovo politiko. Šlo mu je za lisice, pa si je mislil, da me najlaže pridobi za svoj načrt, ako mi govori o starovercih.

Kompromis je bil takoj narejen in ekspedicija se je nekoliko pozneje odpravila na pot. Sicer pa tudi ni bilo treba velikih priprav. Gospod je poklical pomočnika grajskega kuharja, mladega, črnopoltega Rusina, jako bistrega in živahnega dečka, ki je znal krasno prepevati razne maloruske narodne pesmi in je bil vrhu tega, ne vem po kakem slučaju, tudi poseben strokovnjak za lisičji lov. Sedli smo na voz, kuhar je prisedel k vozniku, s seboj smo vzeli dva majhna angleška jazbečarja ter se odpeljali proti dotičnemu gozdu.

Zgodaj predpoldne smo odšli. Vozili smo se uro za uro neprenehoma dalje in dalje v tihi, razlegli gozd, tu in tam so nas srečavali in pozdravljali »kozaki«, kakor imenujejo tam gozdne čuvaje, in popoldne smo prišli v dotični gozd, kjer smo hoteli loviti lisice in si ogledovati »kacape«.

Ko smo nekje sredi gozda srečali mladega kozaka, ki je gospoda spoštljivo pozdravil, je velel grof ustaviti voz ter je zaklical kozaku, naj pokliče nekega človeka, katerega ime pa si nisem zapomnil.

Deček je stekel. Mi smo čakali in čakali in slednjič se je preril skozi goščavo k nam človek s tako karakterističnimi potezami na obrazu, da mi je še sedaj živo v spominu in bi ga lahko naslikal, ako bi znal količkaj slikati. Starejši človek, žila in kost, kakor izklesane poteze na obrazu, globoko udrte, male oči, ki so pronikljivo gledale v svet, obrita brada in mali brki — prvi vtis, katerega je naredil, je bil, da mora to biti silno prefrigan človek. Bil je menda nekak poglavar kozakov v tem

NEAPOLJ (GALERIJA HUMBERTA I.).

gozdu, a obenem pa tudi velik poznavalec gozda in njegovih prebivalcev. Grof mi je namignil, da se ta človek silno dobro razume, kje se nahajajo kakšne gozdne živali, in uporablja v znatni meri svojo znanost tudi v svojo osebno korist.

Kozak je bil naš vodja, kuhar šef generalnega štaba, grof in jaz sva pa sledila s puškami kot navadna vojaka, on z velikanskim zanimanjem, jaz pa s tiho željo, da bi kar najhitreje prišli do kacapov.

Z lovom nismo imeli veliko sreče, dasiravno smo imeli izvrstne vodnike. Gozdar je v resnici poznal obširni gozd kot lastni žep. Vsako drevo, vsak jarek,

skoraj vsak kamen mu je bil znan. Vedel je, kje se nahajajo lisice in kje druge živali, kam hodijo pit in kje prenočujejo. Naš kuhar je bil pa zopet pravi specialist za lov. Da je gozdar le prostor pokazal, kjer prebivajo lisice, je kuhar vedel takoj, ali je žival notri ali je ni, ali ima mlade ali ne, kakor da bi bil v sorodu z vsemi gozdnimi živalmi. Grof je bil strasten in dober lovec, angleška jazbečarja sta bila pripravna in izvežbana za lisičji lov. Samo jaz sem nekoliko kvaril družbo, a to brez lastne krivde.

Gozdar nam pokaže majhen griček:
»Tukaj prebivajo lisice!«

NEAPOLJ (PRODAJALCI SMODK).

Kuhar pogleda sem, pogleda tja, opazi pod grmičkom luknjo, nekje drugje drugo, takoj naredi sklep:

»Lisica je v luknji.«

V lisičje stanovališče spusti jazbečarja, ki sta tekla drug za drugim. Kuhar je takoj vedel, da je lisica notri. Psička sta cvilila in lajala vedno glasneje in strastneje. Kuhar nas hitro razpostavi, grofa k eni luknji, mene k drugi, a sam gre nekoliko dalje.

Bil sem nekoliko utrujen, zato sem se usedel poleg luknje, puško čez kolena, ter sem poslušal, kako cvili psiček ter se v luknji bori z lisico. Takoj nato mi pa uidejo misli h kacapom, katere sem želel v kratkem videti. V tem trenutku se priplazi iz luknje počasi in previdno rjava lisičja ži-

val, pogleda name, smukne tesno mimo mojih nog in leti v goščavo. Primem za puško, pričnem jo obračati na pravi konec in premišljevati, kako bi streljal. V tem trenutku zakričita grof in kuhar in me zmedeta popolnoma. Grof ustrelji, a ker je lisica že v grmovju, je ne zadene. Nato pa me prične oštevati, zakaj sem mu spustil lisico. Psička pritečeta iz luknje ter se pričneta zvijati okrog mojih nog in me pogledovati tako poredno, kakor da bi se hotela iz mene norčevati. Eden je bil krvav, tako se je v luknji grizel z lisico. Bilo mi je v resnici žal, da je bil njegov požrtvovalni trud zaman. Grof se je jezil, kuhar smejal, gozdar me je pa samo pogledaval s svojimi majhnimi, prefriganimi očmi. Kaj sem hotel? Potolažil sem jih, da najdemo pač še druge lisičje luknje, kjer lisice ne bodo prilezle izpod zemlje ravno na moji strani.

Drugje smo imeli res nekoliko več sreče, vendar sem moral celo pot poslušati mnogo zbadljivih opazk. Hudomušnega kuharja bi še prenašal, toda molčeči in lokavi pogled gozdarja, ki me je gledal tako posmehljivo, me je kar bodel v dušo. Slednjič je tudi gospod opazil, da sem nekoliko slabe volje ter me je pričel zopet tolažiti, da kmalu pridemo h kacapom.

Zopet smo sedli na voz, odrinili dalje in na mah se je odprl pred nami sredi gozda zanimiv pogled.

Pred nami se je razgrnila sredi gozda mala ravan, a sredi nje stoje ob poti male lesene in s slamo krite kmetiške kočice. Prebivalci so že zvedeli, da prihaja gospod, ter se razpostavili sredi vasi ob poti, da ga pozdravijo. Ko se približava, se prično globoko priklanjati in nama poljubovati roke drug za drugim, najprej moški za vrstjo po starosti, a za njimi ženske. Grof jim je takoj povedal, da sem jaz katoliški duhovnik, in nato so se mi bližali s toliko večjim spoštovanjem.

Bili so v resnici zanimive postave, ti gozdni ljudje! Tipi so bili popolnoma različni od maloruskega domačega prebivalstva, pa tudi različni od Velikorusov, v

kolikor jih poznam. Malorus je temne polti, a oni vsi beli skoraj kot mleko. Tudi brade in lase so imeli bele ali vsaj jasno rumenkaste. Najprijetneje je bilo gledati starejše možake in odrasčajoča dekleta. K meni je pristopil starejši možak, ki je bil menda neke vrste starejšina med njimi, ter me je vodil po vasi, peljal v kočje in spremljal povsod do odhoda. Grof mi je zašepetal, da je on pravi pristni tip kapa. Bil je brez dvoma že šestdesetleten, toda videti je bil še zelo čvrst in krepak. Postave je bil krepke, ne posebno visoke, a zelo širok čez pleča. Obraza je bil širokega, a pod ploščatim čelom je imel dvoje globoko udratih, majhnih oči. Kot vsi drugi, je bil tudi on oblečen v široke platnene bregeše in do kolen segajočo prtenko, popolnoma belo, brez vsakega našiva.

Za moškimi so stale ženske ter rado vedno gledale name, bilo je v resnici veselje gledati na močna, krepko razvita dekleta mlečnobeke polti in jasnih las, v priprostitih rdečih krilih. Zdravje je odsevalo z vsakega obraza in iz vsake kretnje. Nisem še našel tako krepkih in zdravih ljudi, kakor je to prirodno živeče ljudstvo.

Spustil sem se v pogovor z možmi, govorili so čisto velikorusčino, toda seveda ne z umetno književno izgovarjavo in brez učenih umetnih izrazov. Njihov jezik me je spominjal na jezik ruskih junaških pesmi, starodavnih Bilin. To ljudstvo živi že vedno svoje starodavno življenje, kakor so živeli dedje in pradedje pred davnimi, davnimi leti, v njegovi pesmi žive še stari svetoruski junaki, in ko sem stal med njimi, se mi je zazdelo, da se bo zdajci prikazal pred mano kateri izmed junakov starih ruskih Bilin: stari junak Svetogor, ki je tako težak, da ne more jahati po ravni zemlji, ampak jaše na svojem konju samo po vrhuncih najvišjih gor, Mikola Seljaninovič, kmetiški sin, ki reže s svojim ognjenim plugom brazde čez vso zemljo od vzhoda do zahoda, tako naglo, da ga največji junak na konju ne more dohiteti; Ilija Muromec, glavni staroruski junak, ki je sedel sedemindvajset let

hrom od svojega rojstva, ko pa se je napil čudežnega napoja, je takoj stopil na noge in šel junakovat na širono polje ter je bil tako silen, da je 40.000 Tatarjev padlo mrtvih na tla, ko je zakričal. Zazdelo se mi je, da bo stopil predme kateri izmed junakov, ki sede za težkimi hrastovimi mizami na dvoru svetlega solnčeca kneza Vladimirja ter pijejo iz čebrov zeleno vino in v šali mečejo kvišku 40 centov težke železne palice tako visoko, da se zapičijo v oblake.

Nehote so mi taki in podobni prizori stopali pred oči, ko sem stal v ruskem pragozdu sredi med predstavitelji starega ruskega življenja, verovanja in mišljenja.

Povabili so me, da bi stopil k njim v hiše, in ubogal sem jih brez obotavljanja.

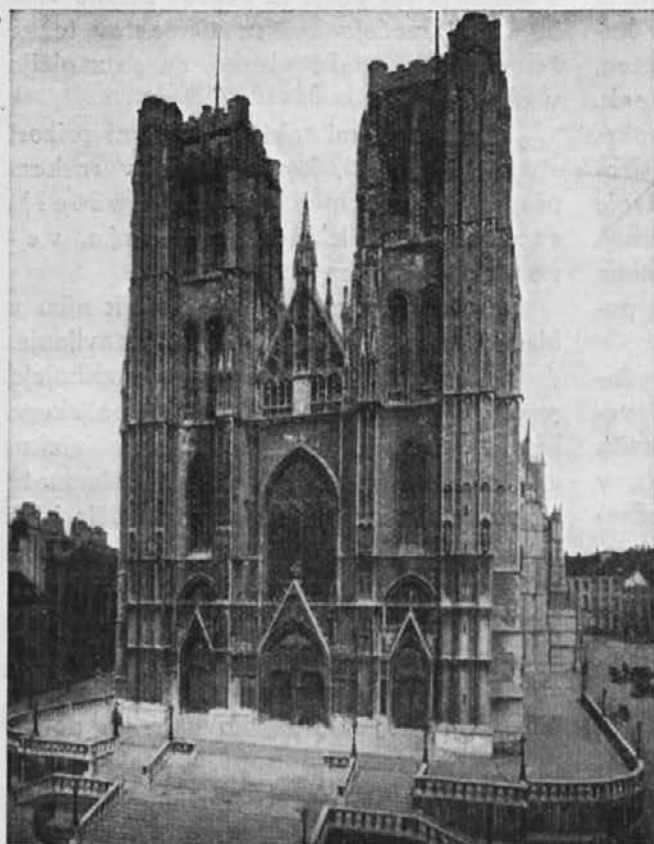
Hišice se od zunaj ne razlikujejo mnogo od hiš rusinskega in tudi poljskega kmeta. Poslopje je majhno, leseno, nizko, da lahko dosežeš z roko do slamnate strehe, obsega neke vrste vežo, večjo izbo in za izbo še majhno čumnato. Toda z začudenjem sem opazil, da je v njihovem stanovanju zelo snažno, brez primere bolj snažno, kakor pa pri domačinih Rusinih ali pri Poljakihi. Izba mojega gospodarja je bila še precej obširna, ilovnata tla dobro poteptana, v enem kotu je stala velika lepo rezljana škrinja, kjer shranjujejo obleko in drugo premoženje, a obenem služi škrinja podnevi za klop, ponoči pa za posteljo. Škrinja igra torej v stanovanju ruskega in poljskega kmeta veliko vlogo in radi tega ni čudno, da jo često opeva tudi narodna pesem. Posebnih postelj ljudje navadno ne poznajo. Poleti spe večinoma zunaj na prostem pri konjih, pozimi pa gospodar in gospodinja na škrinji, otroci kolikor je mogoče pri njima, ostali pa, kjer morejo: na tleh, na mizi, pri peči, a starejši ljudje se nastanijo v obširnem zapečniku. Peči imajo namreč zelo obširne, a med pečjo in hišno steno je nekoliko znižan precej širok prostor, kjer lahko spita včasih tudi po dva človeka. V tem zapečku uživata pokojnino stari oče in mati.

Na Ruskem je po mnogih krajih trda za kurjavo in preprosti človek si ne more privoščiti razkošja, da bi za kurjavo kupoval les. Kurijo s slamo, z živalskimi odpadki, z vejicami in vejami. Skuha se že še na ta način, toda kuriti pozimi je težavno. Res, da veliko ne potrebujejo, ker so zelo utrjeni proti mrazu. Večkrat sem

Moji staroverci so se seveda nahajali sredi gozda in radi tega tudi niso imeli težave s kurivom.

Ko sem stopil v koč, sem se poklonil vsem svetim podobam, katerih je bilo v kotu za mizo veliko število. Isto je storil gospodar in za njim vsi drugi, ki so prišli za nama. Podobe so predstavljale iste

svetnike, kot se po navadi dobé po ruskih pravoslavnih kočah. Seveda ni manjkal sveti Nikolaj Čudotvorec, dalje sem zagledal neko podobo Matere božje, ki mi je bila pa neznana in tudi nisem mogel razumeti, kaj so mi moji spremljevalci pojasnjevali, katero Mater božjo da ta slika predstavlja. V kolikor sem jih razumel, je bila slika neke sloveče staroverske božje poti gori nekje ob severnem ledenem morju. Dalje je bilo nekaj slik iz Svete dežele. Pravi Rus gre namreč jako rad na božjo pot v Sveto deželo in tudi po najbolj zaplankanih ruskih vaseh boš našel ljudi, ki so že izvršili to romanje in ti vedo o njem mnogo pripovedovati. Seveda pripoveduje o takem romanju čisto po svojem načinu. Kar bi nas silno zanimalo, tega on niti ne opazi, vé ti pa na dolgo in široko pripovedovati, koliko čudežev se je zgodilo na kakšnem kraju, kako se je nebeški glas zaslíhal v neki cerkvi ali da so pismo iz nebes

BRÜSSEL (CERKEV SV. GUDULE).

videl v najhujši zimi, ko sem se tesno zavijal v svoj kožuh in tlačil na obraz kučmo, da bi me ne zeblo, ženske prati pri vodi, oblečene v svoje lahke platnene obleke, in so pri tem še visoko izpodrecane stale do kolena v ledeno mrzli vodi.

Vprašal sem neko kmetico, kaj naredi pozimi z otroki, kadar je zelo hud mraz, in odvrnila mi je:

«Kadar je močno mrzlo, gredo v posteljo.»

Seveda je tudi to majhna tolažba, ker nimajo niti toplih postelj po naši navadi.

našli na oltarju.

Jaz sem se večkrat čudil, kako romajo ruski ljudje. Naš človek gre na primer z Dolenjskega na svete Višarje, pelje se večinoma po železnici ter misli, da je naredil veliko pot. A ruski kmet gre na božjo pot na primer iz južne Rusije gori v Solovjecki samostan k severnemu Lednemu morju, kar je pač nekoliko več, kakor da bi Kranjec šel peš v Lurd in nazaj. Celo pot naredi večinoma peš in potroši nekoliko rubljev. Ako se pa tudi pelje z romarskim vlakom, nima velikih

udobnosti. Vozovi niso boljši od naših živinskih voz. Srečen je, ako dobi prostor, da se more kam usesti. Tesno natlačeni kot slaniki se vozijo dan za dnem. Včasih stoji vlak na kakšni postaji po šest ur in še več in ljudje potrpežljivo čakajo, da se odpeljejo dalje. Toda raje kot z vlaki gredo peš. V culico vzame nekoliko sira in kakšne druge jedi, kadar je skrajna potreba, kupi med potom za kopejko mleka in tako gre romarska četa od vasi do vasi, dokler ne pride včasih po večtedenskem potovanju do romarske cerkve, kamor so namenjeni. Toda ne mislite, da imajo tam vsaj nekoliko udobna prenočišča in hrano. Večje število skupaj najame prostor za prenočišče, da spé notri tesno drug poleg drugega na golih tleh. Razmeroma veliko izdajo ruski romarji za svete podobice in druge spominke z božje poti, veliko več, kakor za hrano in za prenočišče.

Svete podobice, ki so visele v kotu za mizo, so dale priliko, da smo se začeli pogovarjati o božjih potih in o raznih čudodelnih ikonih in na moje spremljevalce je očitno delalo prijeten vtis, da sem se zanimal za njihove svete reči. Ljudje so pobožni, toda nikar ne mislite, da so duševno omejeni in majhnega obzorja. O svetu res ne vedo veliko in njihovo pojmovanje je čisto drugačno kakor naše. Toda imajo jako veliko prirojene inteligence, kar jim odseva že iz oči in z obraza. Ker so po naravi inteligentni in delavni, z druge strani pa živijo jako preprosto in prirodno življenje, so tudi zelo zdravi in razmeroma premožni. Staroverci veljajo sploh na Ruskem za premožne ljudi. Moji znanci, ki živijo v malopristopnem gozdu, seveda niso mogli priti do velikih bogastev, toda poizvedoval sem in zvedel, da so veliko premožnejši, kakor pa domače rusinsko prebivalstvo. Toda skrbno tiščé denar, ne zapravljajo, ako pa imajo priliko, posojajo

domačinom na oderuške obresti. Kjer ima priliko, se staroverec rad spusti v kupčijo in v Moskvi in po drugih večjih ruskih mestih so najpremožnejši ruski trgovci pristaši stare vere. Pri tem pa ne odnehajo od svojega preprostega in skromnega življenja in po Ruskem se pripoveduje mnogo anekdot o bogatem starover-

BRÜSSEL (MESTNA HIŠA).

skem kupcu, ki ima premoženja na milijone ter velike kupčijske zveze s Sibirijo in s Kitajsko, a pri tem hodi oblečen v svoj starodavni kaftan in pije najnavadnejše žganje sivuho.

Med pogovorom sem nehote segel v žep, da izvlečem in prižgem cigareto. K sreči sem se pa v zadnjem trenutku spomnil, da bi bilo to za staroverce strašno razžaljenje. Ne smejo namreč nikdar kaditi in pravijo, da je tobak vragovo zelišče. Toliko huje bi bilo, ako bi začel kaditi v sobi, kjer se nahajajo svete podobice. Neki

Poljak-katoličan mi je pripovedoval, da se je nahajal v sobi nekega drugega katoličana in obenem je bil tam tudi neki staroverec. Moj znanec je hotel prižgati cigareto, a staroverec se obrne k njemu globoko užaljen:

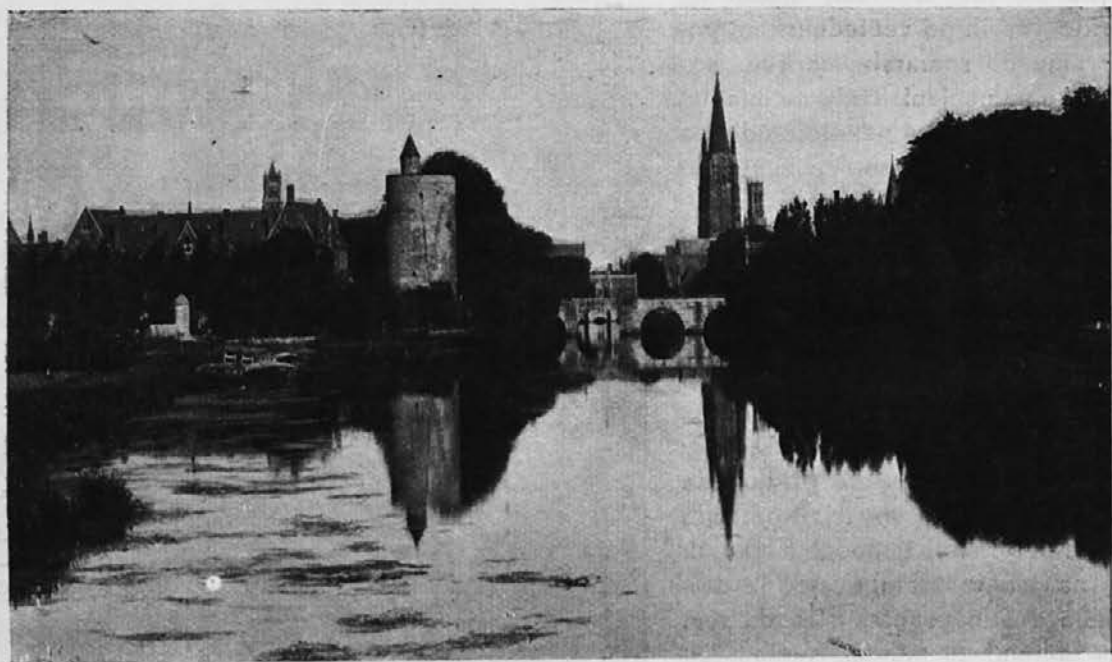
»Ali ne vidite, da visi sveta podoba na zidu?«

Tudi krompirja ne smejo jesti staroverci, kakor se mi je zatrjevalo. Tudi to je zanje »vragovo zelišče«. Sploh se drže

čaj, kadé celo tobak itd., vendar so to še vedno izjeme in te vrste liberalizem prodira med staroverce jako počasi. Ker žive skupaj sami med sabo, se drže tudi še trdovratno starih navad.

Ko smo se pogovorili o ikonah in o svetih podobah, sem obrnil pogovor na vsakdanje življenje ter jih pričel izpraševati, s čim se pečajo in kako živijo.

Zvedel sem, da se nahaja njihova naselbina v tem gozdu že od davnih časov

BRÜGGE (LAC D'AMOUR).

tako trdovratno svojih starih navad, da ne sprejmejo ničesar, kar je prišlo pozneje, kot je nastal njihov razkol. Takrat, ko so nastali staroverci, Kolumb še ni odkril Amerike in Drake še ni prinesel v Evropo krompirja, torej ga staroverci ne marajo. Ker takrat menda tudi še niso poznali čaja, ne pijejo staroverci tudi nobenega čaja, dasiravno je drugače pitje čaja Rusu ena glavnih življenjskih navad.

Seveda se mlajši staroverski rod ne drži več tako trdovratno starih navad in mlajši ljudje, ki pridejo iz svoje vasi v svet ter občujejo s pravoslavni Rusi ali s katoličani, prično polagoma tudi odstopati od svojih navad, jedó krompir, pijejo

Ko so jih preganjali v osrednji Rusiji, so nekateri pribežali sem v te kraje, ki so bili takrat še pod oblastjo poljske države. Tukaj sekajo drevje, zlasti izdelujejo iz mogočnih hrastov doge za sode, pa tudi druge izdelke. V svet pridejo malo, kadar je ravno treba kaj kupiti. Z domačini, bodisi pravoslavni Malorusi, kakor tudi s katoličani Poljaki občujejo malo.

»Ti ljudje so kakor črv« — omenil mi je pozneje grof, ko sva odšla, — »kjer se ugnezde, rinejo vedno naprej in razjedo vse.« V teh besedah je tičalo pač nekoliko osebnega razpoloženja napram njim. Zdelo se mi je namreč, da ima ž njimi večkrat prepire. Žive v njegovem gozdu, sekajo

njegov les, iznebiti se jih ne more, ker so že od davna tu in pač tudi, ker so mu potrebni; ker jih je pa težko nadzorovati in ker so jako prefrigani ljudje, se okoriščajo z grofovim gozdom gotovo veliko več, kakor bi to bilo gospodu ugodno. Sicer sem pa podobno sodbo slišal tudi marsikje drugje.

Čas je potekal, gospod grof, ki je medtem govoril z drugimi staroverci o lesnih in kupčijskih zadevah, je postajal vedno bolj nemiren ter pričel pritiskati, da bo treba odriniti, kajti dan se nagiba in pot je daljna. Razgovorili smo se do dobra in zavlada je med nami jako prijazno razmerje. Toda kaj se če? Moram vstati in oditi, moške gredo z mano iz koče, sosed me prosi, naj stopim še k njemu; ogledam si v naglici še dve ali tri koče, toda so bile približno vse enake od zunaj in od znotraj.

Na cesti se je približal grof z neko

imenitno idejo. Sam nisem vedel, kdaj je vzel z doma majhen, a jako dober fotografski aparat ter ga vtaknil v voz. Sedaj je izvlekel aparat izpod sedeža ter nas pričel fotografirati. Postavil je mene v sredo, na desno enega staroverca z močno brado, širokim obrazom in globokimi majhnimi očmi, na drugo stran drugega, potem pa po vrsti okrog moške in ženske. Tako je v naglici ujel nekaj slik ter jih pozneje izdelal in odposlal za mano, ko sem se vrnil v Ljubljano. Hotel sem jih dati v Dom in Svet obenem s kratkim opisom, uredništvo mi jih je pa žalibog nekam založilo in jih še do danes nisem mogel dobiti nazaj.

Ko sem odhajal, so me spremili moški in ženske do voza, mi za slovo spoštljivo poljubili roke in prosili, naj jih še pridem obiskat. Seveda sem jim to tudi obljubil, dasiravno brez upanja v srcu, da bi zamogel kdaj držati besedo.

MISEL.

JOS. LOVRENČIČ.

V glavo mi je padla misel. Obrnil sem jo ko zlat in jo shranil;
bal sem se, da bi me kdo zanjo ne ukanil —
pa sem se sam — pod roko je v belo polje zletela
in v njem zapela.

O! bral sem jo in me je bilo sram,
ko sem videl, kako je kratka pot
iz skritih globokosti do izraženih praznot.

DRUGU.

FR. ŽALKO.

Nad blodnim vrvenjem počiva pokojno okó,
ti misli visoko nad nami kot bliski gredó
in vlada jo tisočem, jim direktive dajó —
ti genij življenja — ne bova si brata. Zdravstvuj!
Komet ti: ljudje vanj strmé in zvezde bledé;
samotna pot tvoja, samotno gre moje srcé —
tak zvezd nesorodnih sinovi si v dalji živé.

† Papež Pij X.

✠ SV. OČE PAPEŽ PIJ X.

PROF. DR. J. DEMŠAR.

Presenetila je svet 4. avgusta l. 1903. vest, da je Leon XIII. dobil za naslednika Jožefa Sarto, ki si je dal ime Pij X. Širnemu svetu nepoznan je bil tedanji beneški patrijarh poklican na najvišji prestol sveta. Spet je 20. avgusta t. l. presenetila svet vest iz Rima, žalostna vest, da smo nepričakovano hitro izgubili sv. očeta Pija X.

Oče nam je bil Pij X. Že njegova zunanost je razodevala očetovsko srce. Kdor je pogledal v njegove izrazite oči, je koj spoznal, da so to oči, ki so zmožne, da jokajo solze odkritosrčnega sočutja, da pa tudi z enim pogledom ostro posvare in občutno kaznujejo. Odločno voljo, pa tudi v srce segajočo ljudomilost je razodeval obraz pokojnega sv. očeta.

Oče nam je bil Pij X., najboljši oče zlasti ljudstvu, tolažnik in pomočnik zapuščenim. Iz ljudstva je izšel. Njegova zibelka je stala v borni vaški hišici. Kot mlad dijak je prehodil pot, ki jo je prehodilo tudi že toliko in toliko slovenskih dijakov, pot revščine in pomanjkanja. S kosom kruha v žepu, večinoma s črevlji v rokah je bodoči poglavar sv. Cerkve sicer z resnim, toda vedno vedrim obrazom dan za dnem prehodil skoro eno uro dolgo pot iz domače vasi do srednje šole v bližnjem mestu. Na sebi je izkusil skrbi revnega ljudstva; izkušal je te skrbi celo še potem, ko je 18 let deloval kot dušni pastir v bornih, skritih župnijah. Pa tudi visoka mesta ga ljudstvu niso odtujila. Kot kanonik v Trevizu, kot škof v Mantovi, kot patrijarh v Benetkah se svojega nizkega pokolenja ni sramoval. Za ljudstvo je čutil in delal tudi na najvišjem prestolu, na katerega ga je posadila nadarjenost njegovega razuma, plemenitost in pobožnost njegovega srca.

Za svojim očetom žalujemo, za očetom, ki je imel srce za potrebe ljudstva. Še na smrtni postelji je Pij X. mislil na bedo, ki bi jo mogle med nižjimi sloji po-

vzročiti sedanje težavne razmere; odredil je, naj se delo pri zgradbah cerkvâ in raznih cerkvenih zavodov v Rimu nadaljuje, dokler je le mogoče — da se obvaruje ljudstvo bede. Tako očetovsko čuteče srce ni moglo biti neobčutno za nesrečo, v katero peha alkoholizem najširše mase ljudstva, in iz prav očetovskega srca so prišle iskrene besede, s katerimi je sv. oče blagoslovil vse, ki delajo za treznost ljudstva človeštvu v največjo korist.

Za skrbnega očeta se nam je izkazal Pij X., ko je z vso odločnostjo nastopil za čistost Jezusovega nauka. Obsodil je skrito prizadevanje tistih, ki so hoteli krščanstvo tako prikrojiti, da bi se ga mogel oprijeti tudi brezverec pri vseh svojih pogubnih zmotah. Zatrli so nevarnost, še predno se je razpasla; sredi splošne zmedenosti nazorov v najodločilnejših vprašanjih nam je Pij X. rešil trdno oporo v čisti resnici Jezusovega nauka. Zagrmeli so nasprotniki sv. Cerkve, prikriti in javni nasprotniki; pa grmenje se je poizgubilo, duševno ozračje je očiščeno, resnica nam je ohranjena. Hvala za to pokojnemu sv. očetu!

Najiskrenejšo hvaležnost pa bo verni svet ohranil Piju X. za odlok, ki je vernikom pokazal pot do mize Gospodove. Že kot dušnega pastirja je pokojnega sv. očeta odlikovalo bistro oko za praktične potrebe ljudstva. Z izredno spretnostjo je vedel za pomoč v najtežavnejših slučajih. Kot najvišji pastir je Pij X. v pogostnem sv. obhajilu spoznal edino sredstvo za rešitev bolnega človeštva, edino pomoč za mladino sredi nešteti nevarnosti. Sv. oče ni zastoj klical in vabil. Tudi v verskem in nravnem življenju dijakov je s svojim vabilom k pogostnemu sv. obhajilu vzbudil pomlad, ki že poganja cvetove nadzemeljske lepote in obeta najobilnejše sadove. Srčna hvala Ti, sv. oče. Tvoj očetovski klic k mizi Gospodovi je rešil že tisoče gotove pogube! — Slava spominu Piju X.!

MOLITEV. BOGUMIL GORENJKO.

Kaj ste boječi, maloverni!

(Mat. VIII. 26.)

Stopili so v čolnič in odveslali.
Pa glej, morja vihar je silen vstal,
da v čolnič so zajemali se vali,
a On je koncem čolna truden spal.

In vsi boječi k Njemu so pristali:
»Poginjamo! Otmi nas do obal!«
In vstal je: »Maloverni, kaj ste zbali
se morja? — Oj potihni, morja val!« —

Gospod, ko vstane v srcu mi vihar,
ko v njem se sile črne mi vzbudijo,
da volja omažuje kot čolnar,

ukazi Ti, in vse strasti zaspijo,
in mirno zopet moje bo srce,
kot na besedo Tvojo je morje!

PARABOLA. BOGUMIL GORENJKO.

Potem pa se je kesal in je šel.

(Mat. XXI. 29.)

Sinov imel je dvoje neki oče;
pa stopi k prvemu: »Prišla pomlad
je že; oj pojdi, sin moj, v vinograd!«
»Ne grem!« mu sin odvrne kljubujoče;

potem pa gre, kesanje v srcu vroče.
Pa stopi k drugemu: »Že trt nasad
brsti; oj pojdi, sin, obrezovat!«
»Da, grem,« mu reče ta, a iti noče. —

In videl sem iz groba zrasti plamen,
taliti led se in mehčati kamen,
spregledati sem videl blodne duše.

In videl sem, ko ogenj se je vnel,
izgorel hipno v mrtev je pepel,
sem videl živa srca — mrtve ruše.

SONET. BOGUMIL GORENJKO.

Ti si Kristus, Sin živega Boga!

(Mat. XVI. 16.)

»Kdo pravijo da je Človekov sin?«
»Da Janez nekateri, da Elija,
in drugi zopet, da je Jeremija,
da sploh kak prerok je, ki iz temin

srce je ljudstva dvignit do višin
prišel.« — »In vi?« — »Gospod, Ti si Mesija,
Ti žarek večni večnega si sija,
Gospod, Ti živega Boga si Sin!« —

Stoletja so minula. Človek smeli,
ki isti dan rodi se in umre,
pa vzeti Ti je hotel večno čast!

Pa proti Tebi naj hrumi oblast
pekla, o, vere nam ne bodo vzeli,
saj v Cerkvi Petrovo živi srce!

DOSLEDEN DARWINOVEC.

PROF. F. PENGOV.

Otroci 20. stoletja so priče, kako se podira orjaško drevo teorije, s katero je stopil med svet Karol Darwin l. 1858. s knjigo »O postanku vrst«. Kako močne so bile dozdevne korenine tega drevesa! Kakšno velikansko zanimanje je vladalo za nove ideje o izpreminjanju vrst vsled »naravnega izbora« (natural selection) in vsled »boja za obstanek« (struggle of life) med naravoslovci in med ljudstvom, kaže dejstvo, da je obsegal 13 let po prvi Darwinovi knjigi zaznamek darwinistične literature že 31 strani!

Sicer je stopilo nasproti Darwinovi šoli mnogo strokovnjakov, n. pr. Agassiz, Baer, Barrande, de Beaumont, Braun, Brogniart, Milne Edwards, Fraas, Giebel, Göppert, Heer, His, Kolliker, Mivart, Pfaff, Quatrefage, Quenstedt, Wigand itd. itd., a Darwinovi teoriji je bila sreča mila. Med Nemci ji je naklonila novega Darwina, čistejšje krvi nego je bil njen angleški roditelj — Ernesta Haeckla. Če je bil Darwin (1809—1882) korenina, potem nam predstavlja Haeckel krepko deblo orjaškega hrasta, ki je umel raztrositi nezreli želod darwinističnih načel med najširše sloje, med mase ljudstva, katerega strastem je šla neznano v slast nova piča, pokladana mu v poljudno-znanstveni obliki. Kako spretno je znal mož izkoristiti zase embriologijo (nauk o razvoju še nerojenih bitij).

Sestaviti je znal zanimive rodovnike (Stammbaum), ki naj bi dokazovali postanek vseh organskih bitij od male papučice in enostanične alge pa do kita in brontozavra, do kraljevih palm in orjaških mamutovcev (*Sequoia gigantea*) in do krone stvarstva — človeka. Izmisli si je dogmo pod imenom »biogenetični temeljni zakon«, ki naj obsega dejstvo, da je ontogeneza (razvoj posamezne živali) le ponavljanje filogeneze (razvoja celega debla do dotične živali).

Način, kako Haeckel znanstveno utemeljuje darwinistično teorijo, je bil med drugim tudi povod, da je jela resna zna-

nost dvomiti nad darwinizmom. Če se hočeš prepričati o tem, beri knjigo »Dr. Denert, Vom Sterbelager des Darwinismus«. Saj Haecklu ni do resnice, vse njegovo prizadevanje gre le za tem, da bi podprl s pomočjo naravoslovne vede, ki jo ponižuje dostikrat v sužnjo, svojo novo vero, svoj monizem, ki taji Boga-Stvarnika. — Deblo, vzraslo iz Darwinove korenine, ima tudi veje in liste; to so oni privrženci Darwinovi, ki so raztegnili njegovo teorijo skoro na vse panoge človeškega znanja. Iz načela plemenskega izbora so razlagali: kemične prvine, sestav planetov, postanek življenja in smrti, čutila človekova in njegove nagone, govorico, razum in voljo, državo in pravo, pravost in religijo, resnico, mehanske in matematične zakone; po darwinistični teoriji se ima razviti iz človeka tudi Nietzschejev »nadčlovek«.

Nietzsche je najbolj dosledni darwinovec, kar jih poznamo. On res izvaja iz Darwinovih načel vse posledice do skrajnosti. In doslednost je lepa reč, kaže popolnega moža. Oglejmo si ga!

»Nietzsche, duhoviti filozof in pesnik, opotekajoči se korybant vriskajočega življenskega veselja, in Darwin, suhoparni naravoslovec: ali nista to dve nespravljeni nasprotji, tečaja popolnoma nasprotnega svetovnega naziranja? Nikakor ne!« (Gotzes.)

Vesoljni današnji svet se je razvil iz prvotnega plinastega stanja: iz anorganske tvarine je nastala organska snov, iz rastline žival, iz živali naravni človek, iz tega kulturni človek in iz tega se ima slednjič zaploditi naravoslovski »nadčlovek«. To je zmisel zemlje.

Kako pa se bo to zgodilo?

»Povejmo brez bolečine,« odgovarja Nietzsche, »kako se je doslej začela vsaka višja kultura na zemlji; ljudje s še naravno naravo, barbari s strašnim razumom besede, roparji, še v posesti nezlomljene volje in hlepenja po moči, so navalili na slabotnejša, pravnejša, mirnejša plemena, ki so se pečala morda s trgovino, živino-

rejo, ali na vse zrahljane kulture, v katerih je ravno zadnja življenska sila pojemala v blestečih umetelnih ognjih duha in pokvarjenosti. Plemenita kasta je bila v začetku vedno kasta barbarov.«

»Boj za obstanek« pri Darwinu, »volja za moč« in poteptanje vsakega »morala« (t. j. dolžnosti) z enostavnim »hočem« pri Nietzscheju. Morala nravnih ljudi je nizkotna, zaničevanja vredna »morala sužnjev«. Kvišku h »gospodski morali«, morali mogočnejšev, zmagovalcev v boju!

»Mnenja smo,« pravi Nietzsche, »da služijo silovitost, suženjstvo, nevarnost na ulici in v srcu, umetnost zapeljevanja in vragolija vsake vrste, da služi vse hudo, strahotno, tiransko, vse, kar je zverinskega in kačjega na človeku, ravno tako dobro povišanju vrste »človek«, kakor njihovo nasprotje.«

»Ker so razne stopinje dostojanstva med človekom in človekom, zato tudi med moralo in moralo.«

Volja, vladeželjna volja, ki vodi do zmage nad sužnjiki »moranja«, ta volja edina vodi tudi do »nadčloveka«, do veka, v katerem nobena morala nima več veljave, ne vlada več noben Bog (»Bog je mrtev« — Živio nadčlovek!), dela nadčlovek, kar hoče.«

Zares, dosledno izpeljan darwinizem vodi v brezdanja močvirja brutalnosti, poživljenosti in bestialne brezobzirnosti. — »Volja, brezpogojna volja za moč,« žene Nietzscheja, »da koraka brezobzirno celo preko pogorišč in razvalin, preko utripajočih teles slabejših soljudi, boj za življenje v najintenzivnejšem pomenu besede. Gorje bolnim in slabotnim, pokvečenim in zapuščenim brez pomoči, če napoči kdaj ta »nadčloveška doba«. (Gotzes) —

Po Nietzscheju je največja sramota imeti sočutje in ljubezen do bližnjega: »Plemeniti n a r a v n i ljudje vidijo v »sočutju«, v »ljubezni do bližnjega«, v pomanjkanju samozvesti nekaj z a n i č l j i v e g a.«

»Pri kraju je s človekom, ako postane altruističen (dobrohoten do bližnjega); naj-

boljšega primanjkuje, ako pričjenja nedostajati sebičnosti.«

»Egoizem (sebičnost) spada k bistvu plemenite duše.«

»Videti trpečega človeka dene dobro, provzročiti mu trpljenje še bolje.«

»Sebičnost, vladohlepnost in pohotnost so tri kreposti novega človeka, ki jih je slavil že Zarathustra.«

Tako govori moderni antikrist, da ti sega groza v kosti in moze. Tega duha se je napila gospoda, ki odločuje na vseučiliščih, in posledica? Bombni atentati in strahotni odmevi bojne trombe od kraja do kraja zemlje, neznosno gorje, ki preti stotinam milijonov zemljanov.

Zares, človek je postal norec in le norec pravi v svojem srcu: Ni Boga!

Čujmo še nekaj stavkov:

»Kaj je dobro? — Vse, kar občutek moči, voljo do moči, moč samo v človeku povišuje.«

»Kaj je hudo? — Vse, kar izvira iz slabosti.«

»Kaj je sreča? — Občutek tega, da raste moč, — da je premagani upor.«

»Ne zadovoljnost, ampak več moči; ne mir, ampak vojska; ne krepost, ampak jakost.«

»Slabotni in od rojstva pohabljeni naj poginejo: prvi stavek n a š e ljubezni do bližnjega. In še pomagati se jim mora k temu.«

»Kaj je škodljivejše od vsake pregrehe? — Dejansko usmiljenje z vsemi pohabljenimi in slabotneži.«

»Nič ni bolj nezdravega sredi naše nezdrave modernosti, kakor krščansko usmiljenje. Tu treba biti zdravnik, tukaj biti neizprosni, tu operirati z nožem — to spada k nam, to je n a š način ljubezni do bližnjega.«

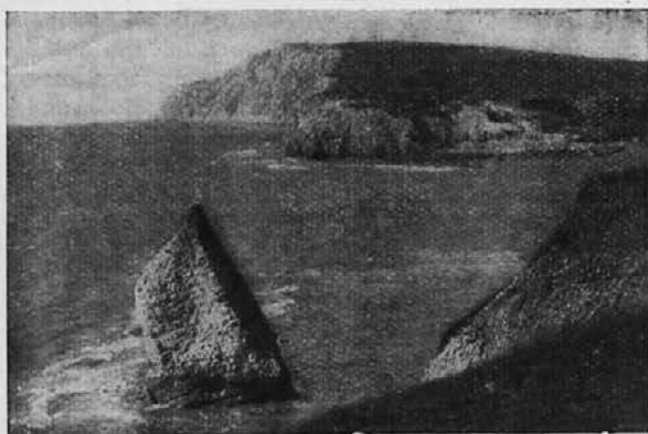
»To je,« pravi Gotzes dalje v spisu — Nietzsche und der Darwinismus, Natur und Glaube, 1904 — »to je brutalno in cinično v najvišji meri; toda, bodi naziranje katerega koli hočeš, vsi citirani stavki so le dosledna izpeljava darwinističnega načela. Ako je igral v prejšnjih razvojnih

dobah naravni izbor, boj za obstanek, glavno vlogo, ako je današnji kulturni človek le produkt tega tisočletnega nasilnega boja med močnim in močnejšim, potem ne uvidevamo, zakaj da ne bi imel taisti princip še danes svoje veljave. Pač nam gre v glavo, da je morala taka železna doslednost oplašiti tudi najbolj zapriseženega evolucionista, toda kratkočasno je vsaj opazovati, kako se zvijajo in sučejo zastopniki današnje naturalistične znanosti, da bi se izvili tem krempljem silovite Nietzschejeve logike.»

»V šestem deceniju 19. stoletja se je spočel darwinizem in ni še mogel zagospo-

dovati vsled upora starejše, pametne, razsodne generacije naravoslovskih učenjakov; v sedmem desetletju je imel darwinizem slavnostni pohod skozi vse izobražene dežele; v osemdesetih letih je stal na zenitu svoje slave, gospodoval je neomejeno v vseh strokovnjaških krogih; okoli leta 1890. so se jeli pojavljati, najpreje posamič in bojazljivo, potem pa vedno glasneje in v številnem zboru glasovi, ki so ga pobijali; v prvem deceniju 20. stoletja pa se zdi njegov propad nevzdržljiv.« (Ed. v. Hartmann.)¹

¹ Darwin und seine Schule, P. M. Gander.

FRESHWATER-BAY.

DROBIŽ

Pij VII. — Napoleon I. Katoliška Cerkev je obhajala 24. maja t. l. veselo obletnico. Ta dan je preteklo 100 let, kar se je papež Pij VII. po skoro štiriletnem ujetništvu povrnil zopet v Rim, da zasede častitljivi prestol sv. Petra. Čudna je bila usoda tega svetega moža, ki pod krutim Napoleonom ni manj trpel, kakor njegovi slavni predniki-mučenci v prvih stoletjih krščanstva. — Pij VII. je zasedel papeški prestol l. 1800., neposredno pred dobo, ko so se vršili v Evropi velikanski preobrati. Da bi uredil cerkvene razmere na Francoskem, je sklenil z Napoleonom konkordat (pogodbo), ki je zagotovil francoski Cerkvi prostost. L. 1804. je postal Napoleon cesar in na njegovo željo

je prišel istega leta Pij VII. v Pariz, da ga mazili in krona. Napoleon, pred katerim se je takrat tresla vsa Evropa, je želel dobiti papeža popolnoma v svojo oblast, da bi lahko izrabljajl njegov vpliv. Kmalu je prišlo med njima do resnih konfliktov. Ker papež ni maral ugoditi samoljubnim in Cerkvi nevarnim zahtevam Napoleonovim, je slednji dal leta 1808. zasedeti Rim, nakar je bil l. 1809. še ostalek papeževe države združen s Francosko. — Pij VII. je odgovoril na to nasilje s tem, da je izobčil iz Cerkve vse one, ki so oropali sv. Petra njegove države. Takoj je sledilo Napoleonovo maščevanje. 6. junija 1809 ob 3. uri zjutraj je bil papež v svojem stanovanju

ujet; odpeljali so ga skrivaj iz Rima in ga poslali kot jetnika v mesto Savono na ligurški obali. Njegovega tajnika, kardinala Pacca, ki je bil z njim vred ujet, so pa zaprli v gorsko ječo Fenestrelle (v Alpah med Piemontom in Dauphiné). Tako hitro so odpeljali papeža in njegovega tajnika, da nista mogla vzeti seboj niti najpotrebnejših stvari. Med vožnjo vpraša papež tajnika, če ima denar pri sebi. »Sveti Oče, veste, da sem bil ujet v vaši sobi in nisem imel časa, da bi vzel denar seboj.« Nato vzame papež iz žepa svojo denarnico, a ni bilo v nji drugega kot en sam papeto (peti del rimskega tolarja). Oba s tajnikom sta se pri tem pristrčno nasmejala. Pij je pokazal papeto tudi francoskemu častniku, ki jih je spremljal, in šaljivo pristavil: »Glejte, to je vse, kar mi je ostalo od moje kneževine.« — Kjerkoli so peljali papeža, povsod mu je verno ljudstvo izkazovalo nepopisno spoštovanje. Ker so se bali prevelikega ljudskega navala, si jetnika niso upali peljati skozi mesta, ampak so se vseh večjih krajev ognili. Kljub temu, da je papež moral trpeti med potjo največje pomanjkanje, bolezen, se ni vdal Napoleonu, ki je hotel, da bi se Pij VII. prostovoljno odpovedal svoji državi in iz Pariza ali Avignona vladal sveto Cerkev. — V Savoni je bil papež strogo zastražen in skoro popolnoma osamljen. Z nikomer ni smel občevati; dolgo časa celo izpovednika niso pustili k njemu. Da bi ne mogel pisati svojim zvestim kardinalom, so mu vzeli črnilo. Ko je 1. 1812. Napoleon šel z vojsko nad Ruse, je dal papeža prepeljati na grad Fontainebleau na Francoskem, kamor je slednji smrtno bolan došel meseca junija 1. 1812. — Pa kmalu je zvezda Napoleonova jela ugašati. Bil je premagan pri Lipskem, in ko so skoraj nato zavezniki prodirali proti Francoski, se je moral odpovedati cesarstvu ter se zadovoljiti z otokom Elbo kot samostojno kneževino, papežu pa dati zopet prostost. 3. maja 1. 1814. je dospela ladja z Napoleonom na Elbo. V istem času pa se je vračal Pij VII. zmagoslavno proti Rimu, ob strani mu njegov tajnik kardinal Pacca. Ljudstvo ga je povsod z velikanskim navdušenjem pozdravljalo. 24. maja se je vršil slovesen vhod v večno mesto. Pri Ponte Molle so cerkveni in svetni dostojanstveniki prvič pozdravili Pija VII. 24. mladih Rimljanov iz boljših rodbin je od Ponte Molle do cerkve sv. Petra peljalo voz, v katerem je sedel Pij VII. s svojim tajnikom. Radost, ki je tačas vladala v Rimu, je bila nepopisna.

Naše slike. V Belgiji je Antwerpen prvo trgovsko mesto. Po številu prebivalstva ga prekaša glavno mesto Brüssel. V tem mestu je središče obrtnije, vede in znanosti.

Odlikuje se pa tudi s krasnimi umetniškimi stavbami. Največja in najlepša cerkev je stolnica sv. Gudule. Začeli so jo zidati že v 12. stoletju, dovršili so pa stavbo v gotičnem slogu leta 1653. Zvonika sta ostala brez strehe. Posebno občudujejo pri tej stolnici krasno poslikana 16 m visoka okna. Med svetnimi stavbami moramo omeniti mestno hišo v Brüsselu, ki je tudi gotična stavba, sezidana med 1401 in 1454. Pri mestni hiši se posebno postavi 100 m visoki stolp, ki ima na vrhu 5,5 m visoko pozlačeno soho sv. nadangela Mihaela, mestnega patrona. — V Zahodni Flandriji je glavno mesto Brügge, v 14. stoletju središče svetovne trgovine, sedaj pa vedno bolj nazaduje. Mogočni meščani so leta 1488. celo zaprli kasnejšega cesarja Maksimilijana I. Dandanes živi mesto ob spominih na slavno preteklost. Okolica tega mesta je zelo lepa. — Freshwater-Bay je majhen zaliv ob glavnem angleškem pristanišču na južni strani Velike Britanije Southampton. Tukaj in v Cherbourgu na Francoskem vstopajo zadnji popotniki, ki hočejo obiskati Severno Ameriko. — Najbolj zahodna točka evropske celine je rtič Kap da Roca (9° 30' WG), obenem najlepši kraj na Portugalskem. V bližini je kraljevi grad Cintra, prvotno samostan, sezidan v mavriško-gotičnem slogu. V gradu je bogata zbirka umetnin, okrog gradu pa krasen botaničen gozd, v katerem raste 300—400 inozemskih dreves. — Genova, »la Superba« (krasna) radi prekrasne lege imenovana. Svoj čas je to mesto tekmovalo z Benetkami. V 16. stoletju so bili Genovežani najzvestejši zavezniki cesarja Karla V. Slavnemu admiralu Andreju Doria so hvaležni someščani podarili 1. 1522. palačo »palazzo di Andrea Doria«. Po njegovih načrtih je to renesančno stavbo predelal Montorsoli, s freskami jo je pa okrasil Raffaelov učenec Pierino del Vaga. Na severovzhodni strani, 3 km od mesta, se ob pobočju hriba razteza najlepše pokopališče v Italiji »Campo santo« z mnogimi umetniškimi nagrobnimi spomeniki. Genova je radi ugodne lege prvo trgovsko mesto v Italiji. — Sorrento, na južni strani Napolitanskega zaliva, leži na strmi pečini. V okolici so krasni gozdiči pomerančnih dreves. — Taormina, stara grška naselbina med Messino in Katanijo na Siciliji, ima še dobro ohranjeno grško gledališče. Krasen je tudi tukaj razgled na morje in na bližnji ognjenik Etno.

Od Pija I. do Pija X. Prvi papež z imenom Pij je vladal sv. Cerkev v sredi 2. stoletja po Kr. Kot svetnik ima svoj god dne 11. julija. — Dobro znan je Pij II., preje Enea Silvio de' Piccolomini. Pod njim je bila

l. 1461. ustanovljena škofija v Ljubljani. — Pij III., mož globoke pobožnosti in pospeševatelj umetnosti, je kot papež le malo časa vladal († 1503). — Pij IV. je dovršil slavno-znani tridentski zbor. — Pij V. se kot svetnik slavi dne 5. maja. Za njegovo izvolitev se je posebno trudil sv. Karol Boromejski, ker je poznal njegovo neomadeževano, strogo življenje. Zgled papeža - svetnika je mogoče vplival na življenje sodobnikov. Znana je tudi za njegove vlade slavna zmaga krščanskega brodovja nad Turki pri Lepantu l. 1571. — Pij VI. (1775—1799), globoko izobražen mož, si je pridobil za mesto Rim posebnih zaslug. Dovršil je muzej »Pio-Clementino« in dal izsušiti velik del pontinskega močvirja. Za sv. Cerkev si je mnogo prizadeval in mnogo pretrpel; prišel je v cerkvenih zadevah celo na Dunaj. Francoska revolucija je hudo zadela tudi cerkveno državo. Papež je umrl kot jetnik. — Pij VII. je bil izvoljen ob času, ko je bil Rim okupiran od Francozov. Kaj je ta veliki trpin prestal, ker je branil pravice sv. Cerkve, pa tudi njegovo in katoliške Cerkve slavno zmago nam je v spomin klicala stoletnica dne 24. maja. — Pij VIII. je vladal le malo časa (1829—1830), pa odločno in uspešno. Za njegove vlade se je poglobilo versko življenje med nemškimi katoličani; tudi emancipacija katoličanov na Irskem se je pod njim izvršila. — Pij IX. (1846—1878) je posebno znan po slovesni proglasitvi dogme o brezmadežnem Spočetju dne 8. decembra 1854. — Pij X. si je postavil trajen spomenik v srcih katoličanov in posebno katoliške mladine z dekreti o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu in o starosti prvoobhajancev.

Moskovsko ženitovanje. Rod moskovskih trgovcev starega kopita še dandanes ni izumrl in služi za predmet raznim povestim in dovtipom.

Morda ne zna niti čitati in pisati, toda ima premoženja na milijone in daleč segajoče trgovske zveze z Indijo, Kitajem in drugimi daljnimi deželami, hodi priprosto oblečen v kaftan in kučmo ter pije navadno žganje-sivuhu in se v življenju trdovratno drži starih navad. Drugače zelo varčen, zna pa tudi razmetavati denar, kadar se hoče pokazati.

Ženitovanje v hiši moskovskega trgovca se vrši z velikim hrumom. Predvsem mora imeti trgovec pri ženitovanju svoje hčere dvojce ljudi: popa in generala.

Na Ruskem se dobe včasih ljudje s prekrasnimi globokimi basi. Zlasti gori v severnih ruskih krajih se nahajajo basi, ki so v resnici občudovanja vredni. Ruski djak ali pop, ki ima lep močan bas, si lahko služi z njim premoženje, kajti take djake ali pope naje-

majo radi bogati moskovski trgovci, da jim poročajo njihove hčere. Včasih naroče globokega basista iz jako daljnih severnih krajev in ga dobro plačajo, samo zato, da poje med poroko z globokim bobnečim basom list sv. apostola Pavla, kjer stoje besede:

»Žena bodi poslušna svojemu možu!«

Dalje želi imeti pristni Moskvičan na ženitovanju v svoji hiši pri pojedini vsaj enega generala, ako jih je pa več, je tem bolje. Bogati trgovec si preskrbi tudi po tri generale ali še več. Gotovi stari upokojeni generali izvršujejo celo obrt z gostijami na ženitovanjih. Moskvičan ga prosi, obenem celo dobro plača, da pride k njemu na ženitovanje. General se obleče v svojo generalsko uniformo, obloži z medaljami in redovi, kar jih ima, in potem ga posade v kot za mizo. Trgovcu pleše srce od veselja, ako ima pri pojedini v kotu za mizo tri generale v vojaških uniformah in obložene s svetlimi medaljami in redovi. Potem pa da v časnike, kako imenitno je bilo pri njem ženitovanje, ta in ta pop je pel s svojim mogočnim basom in ti in ti generali so počastili pojedino.

Dr. L. Lénard.

Šah. (Sestavlja Andrej Uršič.)

Poleg direktnih matnih nalog (mat v $\times$ potezi) v katerih se vedno razume, da postavi beli črnega kralja mat, ako ni izrečno drugače označeno, so v zadnjem času zelo narastle naloge na samomat (Selbstmatt-aufgaben). Določiti se dajo te vrste naloge tako: Beli (črni) prisili črnega (belega) do takih potez, da je v določenem času (potezi) beli (črni) kralj mat. Francozi imenujejo samomatne naloge »problèmes inverses«, kar odgovarja evfemistično izraženo angleškemu izrazu »anicial problems«. Število potez je pri samomatih pa bolj prosto kakor pri direktnih matnih nalogah. To je pa tudi razlog, da nimajo samomatne naloge toliko pristašev-prijateljev! Če se reševalec direktnih nalog že pri napisu: »mat v 4 potezah« nekoliko prestraši, kaj bo šele storil, ako bere »samomat v 199. potezi«. Lasje mu bodo klobuk vrgli raz glave. — Sicer pa se da v samomatih ravno tako izvesti ideja (pointe) kakor pri direktnih. Primerjajo radi šaholjubi praktično partijo od začetka do konca duševnemu proizvodu na literarnem polju v nevezani besedi; primerjajo pa tudi naloge — pesništvo. Kakor ima izobraženec recimo več smisla za pesništvo ali za prozo — tako ima tudi šaholjub na razpolago prozo in pesnitev na šahovskem polju. Vsak seže po svoji osebnosti in okusu ali k partiji ali pa k nalogi — za zabavo in razvedrilo. Če so

skromni podatki v „Mentorju“ kaj pripomogli do tega — je namen dosežen.

Popravek. V nalogi 91. (Fr. Schröder) stoj na g1 bela dama, ne črna!

Današnje naloge so samomati — ne pretežki!

Partija 60. igrana v Petrograškem turnirju 12. maja 1914.

Beli: Marshall. Črni: Aljechin.

(Francoska partija.)

1. d2—d4	e7—e6
2. e2—e4	d7—d5
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—b4 ?
5. Lf1—d3	c7—c5 ?
6. e4—e5	h7—h6
7. Lg5—d2	c5×d4
8. Sc3—b5	Lb4×d2

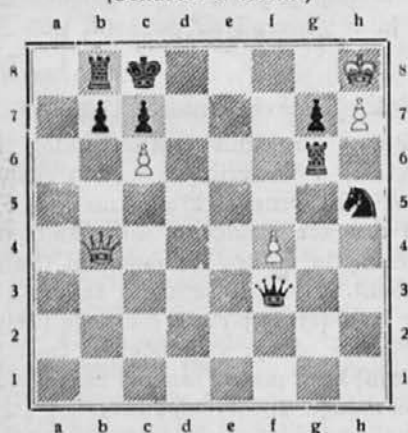
9. Dd1×d2	Sf6—d7
10. Sb5—d6+	Ke8—f8
11. Dd2—f4	f7—f6
12. e5×f6	g7×f6
13. Sd6×c8	e6—e5
14. Df4—f3	e5—e4
15. Ld3×e4	d5×e4
16. Df3—a3+	Kf8—g7
17. Sc8—d6	Sb8—c6
18. 0—0—0	Sd7—e5
19. Sg1—e2	d4—d3
20. f2—f4!!	e4×f3
21. g2×f3	Dd8—a5
22. Th1—g1+	Kg7—h7
23. Td1×d3+	Th8—g8
24. Td3—b3	Tg8—g1+

in črni dobi.

Ko bi pa beli igral 24. mesto Td3—c3 ali e3 je bil črni izgubljen! Šahovska pijanost!

Naloga 95. (A. Uršič.)

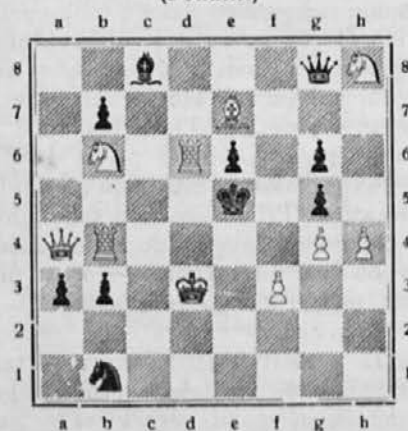
(Schuster-a turnir.)

Samomat v 2. potezi.

Naloga 97. (L. Nadebaum.)

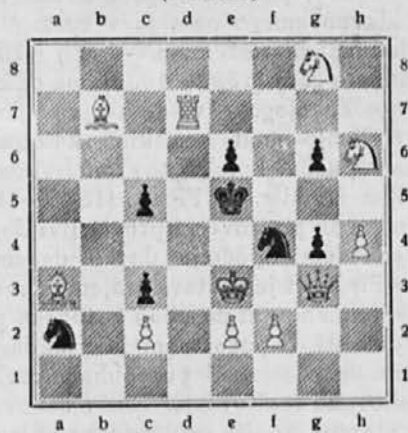
(Ponatis.)

Samomat v 4. potezi.

Naloga 96. (B. G. Laws.)

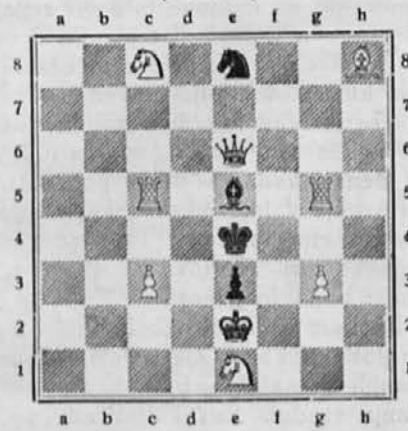
(Ponatis.)

Samomat v 3. potezi.

Naloga 98. (I. K. Kondelik.)

(Ponatis.)

Samomat v 5. potezi.

LUKA VILHAR

urar, Ljubljana, Kopitarjeva ul. ca št. 4

priporoča prečastiti duhovščini in slav. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo

priložnostnih daril

kot ure, verižice, uhane, zapestnice itd. po najnižjih cenah.

Za solidno in točno postrežbo se jamči.

I. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3.

Klobuki, čepice, perilo, kravate, palice, dežniki, galoše, toaletne potrebščine itd. Vsi predmeti za telovadbo, turistikó in drug šport.

Knjigoveznica ,Kat. tisk. društva'

v Ljubljani

se priporoča :

v izvršitev vsakovrstnih knjigoveških del.

Knjižnicam zastonj popust. Solidno delo, zmerno ceno.

Kupujte edino

,Sava'-kremo

(čistilo).

Dobiva se povsod.

Fr. P. Zajec, izprašani Ljubljana, Stari trg 9
optik, optik, optik, optik, optik, optik, optik, optik
priporoča svoj dobro urejeni optični zavod
kakor tudi različne vrste naočnikov, ščipal-
cev, toplomerov, daljnogledov itd. Popravila
očal, ščipalcev itd. izvršuje dobro in cenot

G. F. Jurásek

uglaševalec glasovirjev in
trgovec glasbil

Ljubljana, Poljanska c. 13.

Velika zaloga prvovrstnih glasovirjev, pianin,
harmonijev, gosli, tamburic, kitar, citer in vsega
glasbenega orodja. Najboljše strune (Wachold
in druge). Zavod za uglaševanje ter popravila
vseh glasbil. Jamčim pisмено 10 let. Posoje-
valnica glasovirjev in harmonijev po najnižjih
cenah. — Dobro blago se samo hvall.

Telovadne priprave in orodje, vsako-
vrstne gospodinske in gospodarske pred-
mete, kuhinjsko opravo, železno pohištvo,
orodje, raznovrstno železnino, nagrobne
križe in prvovrstne poljedelske stroje
priporoča prva domača tvrdka te stroke

Fr. Stupica v Ljubljani

Marije Terezije cesta šte. 1

veletrgovina z železnino in razpošiljalnica
poljedelskih strojev.

K. A. KREGAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23

**Trgovina z usnjem
na debelo in drobno**

Bogata zaloga raznovrstnega
usnja in črevljarskih potrebščin

Glavna zaloga
Sava-kreme
v korist obmejnim Slovencem!

Trgovina oljnatih barv, fir-
nežev in lakov ter vseh v to
stroko spadajočih
predmetov

Brata Eberl
slikarja napisov, pleskarska mojstra
Miklošičeva cesta št. 4

nasproti „Uniona“

Priporoča se preč. duhovščini
in p. n. občinstvu
v vsakem oziru
kot priznana solidna tvrdka

Priporočljiva domača tvrdka!

Podpisani izjavljam v imenu stavb-
nega odbora za zidanje nove cerkve
v Šmihelu pri Žužemberku, da je gosp.

Rajko Sušnik
umetni steklar v Šiški

napravil v imenovani cerkvi enajst
novih oken, krasno in umetno v got-
skem slogu, v splošno zadovoljnost in
po zmerni ceni ter je zato v svoji
stroki vreden najboljšega priporočila.

V Šmihelu, 12. avgusta 1909.

Za stavbni odbor:
Frančišek Gabršek,
župni upravitelj.

**Prodajalna Katol. tisk. društva
(H. Ničman) v Ljubljani**

priporoča svojo bogato zalogo

: šolskih :
in pisarniških
potrebščin

kakor: raznovrstni papir, zvezke, no-
teze, razne zapisnike, kopirne knjige,
šolske in pisarniške mape, radirke,
pisala, črnilo, gumi, tintnike, ravnila,
trikote, šestila, barve, čopiče, razno-
vrstne razglednice in devocijonalije.